

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διπλωματική Εργασία

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΥ DATA ΣΤΟ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ: ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ

της

ΔΑΦΝΗΣ ΟΥΡΑΝΙΔΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: Σαμαρά Αγγελική

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική Φορολογία και Χρηματοοικονομική Διοίκηση

Δεκέμβριος 2022

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας διατριβής ήταν η διερεύνηση της επίδρασης που ασκεί η θέσπιση και η έναρξη λειτουργίας της ψηφιακής πλατφόρμας my data, η οποία προσφέρεται για την ηλεκτρονική τιμολόγηση και παρακολούθηση των βιβλίων των επιχειρήσεων. Έτσι, επιδιώχθηκε ο προσδιορισμός των πεποιθήσεων των Ελλήνων λογιστών για την συμβολή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω της πλατφόρμας my data, στο λογιστικό επάγγελμα, τα οφέλη που αυτή έχει προσφέρει σε συγκεκριμένες λογιστικές δραστηριότητες, τα εμπόδια που παρεμβάλλονται για την αποτελεσματική εφαρμογή της, καθώς επίσης και ο προσδιορισμός των πεποιθήσεων των Ελλήνων λογιστών για την επάρκεια της επικοινωνίας και σύστασης της πλατφόρμας my data από την ΑΑΔΕ. Για να καλυφθεί ο σκοπός αυτός, πραγματοποιήθηκε η πρωτογενής ποσοτική έρευνα. Το ερευνητικό δείγμα απαρτίζεται από 201 Έλληνες λογιστές. Για την συλλογή του ερευνητικού δείγματος ακολουθήθηκε η δειγματοληψία ευκολίας και η μεθοδολογία της δειγματοληψίας της χιονοστιβάδας. Το ερευνητικό εργαλείο ήταν ένα ερωτηματολόγιο που αρχικά καταχωρήθηκε στην πλατφόρμα Google Forms και στη συνέχεια εστάλη μέσω e-mail στους συμμετέχοντες. Η στατιστική ανάλυση πραγματοποιήθηκε μέσω του SPSS. Τα αποτελέσματα έδειξαν μέτρια συμβολή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στην καθημερινότητα του λογιστικού επαγγέλματος, ενώ εξίσου μέτρια είναι τα επίπεδα στα οποία ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω της πλατφόρμας my data έχει προσφέρει ουσιαστική βοήθεια στις καθημερινές λογιστικές δραστηριότητες και διεργασίες. Κυρίως, έχει βοηθήσει δραστηριότητες που είναι συνυφασμένες με την έκδοση, αρχειοθέτηση και τον έλεγχο των τιμολογίων που εκδίδονται. Τα σημαντικότερα εμπόδια που παρεμβάλλονται και καθυστερούν την αποτελεσματική εφαρμογή της πλατφόρμας my data είναι η ευμεταβλητότητα του ελληνικού νομοθετικού συστήματος, η ανεπάρκεια του χρόνου των λογιστών για να εκπαιδευτούν και να επιμορφωθούν περαιτέρω, καθώς επίσης και η ανεπάρκεια των οικονομικών πόρων των επιχειρήσεων για την απόκτηση των απαιτούμενων λογισμικών. Σε γενικές γραμμές, στον τρόπο που έχει επικοινωνηθεί το εγχείρημα του my data στην κοινότητα των λογιστών, υστερεί η προσέγγιση της ΑΑΔΕ, η οποία δεν έχει καταφέρει να καλλιεργήσει το αίσθημα της εμπιστοσύνης και της αισιοδοξίας στους επαγγελματίες λογιστές για την έναρξη λειτουργίας της συγκεκριμένης πλατφόρμας.

Λέξεις-κλειδιά: Ηλεκτρονική Τιμολόγηση, Λογιστές, Λογιστικό Επάγγελμα, Ψηφιακή Πλατφόρμα My Data.

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to investigate the effect of the establishment and launch of the digital platform my data, which is offered for the electronic invoicing and monitoring of companies' books. Thus, it was sought to determine the beliefs of Greek accountants about the contribution of electronic invoicing through my data platform to the accounting profession, the benefits it has offered to specific accounting activities, the obstacles that interfere with its effective implementation, as well as the determination of the beliefs of Greek accountants regarding the adequacy of the communication and establishment of my data platform by AADE. To meet this purpose, the primary quantitative research was carried out. The research sample consists of 201 Greek accountants. Convenience and avalanche sampling methodology were followed to collect the research sample. The research tool was a questionnaire that was first registered on the Google Forms platform and then sent via e-mail to the participants. Statistical analysis was performed using SPSS. The results showed a moderate contribution of electronic invoicing to the daily life of the accounting profession, while equally moderate are the levels in which electronic invoicing through my data platform has provided substantial assistance in daily accounting activities and processes. Mainly, it has helped activities that are intertwined with the issuance, filing and control of invoices issued. The most important obstacles that interfere and delay the effective implementation of my data platform are the volatility of the Greek legislative system, the lack of time for accountants to be trained and further trained, as well as the lack of financial resources of businesses to acquire the required software. In general, in the way my data project has been communicated to the accounting community, the approach of AADE lags behind, which has not managed to cultivate the feeling of trust and optimism among professional accountants for the launch of this platform.

Keywords: Electronic Invoicing, Accountants, Accounting Profession, My Data Digital Platform.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ABSTRACT	iii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Σκοπός και Αντικείμενο	1
1.2 Σπουδαιότητα Μελέτης και Συμβολή στη Γνώση.....	1
1.3 Σύντομη Ανασκόπηση Κεφαλαίων	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	5
2.1 Η Ψηφιακή Παιδεία των Λογιστών.....	5
2.2 Τα Οφέλη της Αξιοποίησης της Τεχνολογίας στη Λογιστική.....	8
2.3 Οι Προκλήσεις της Αξιοποίησης της Τεχνολογίας στη Λογιστική.....	12
2.4 Συνοπτική Παρουσίαση της Πλατφόρμας MyDATA	14
2.5 Ανησυχίες και Προβλήματα από την Έναρξη Λειτουργίας της Πλατφόρμας MyDATA	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	24
3.1 Σκοπός και Ερευνητικά Ερωτήματα.....	24
3.2 Ερευνητικό Δείγμα και Δειγματοληψία	24
3.3 Ερευνητικό Εργαλείο	25
3.4 Συλλογή Ερευνητικών Δεδομένων.....	27
3.5 Ερευνητική Ηθική	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	30
4.1 Δημογραφικά.....	30
4.2 Με ποιον τρόπο έχει επηρεαστεί το λογιστικό επάγγελμα από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω της εφαρμογής my data;.....	33
4.3 Ποιες είναι οι λογιστικές ενέργειες οι οποίες έχουν βοηθηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data;	35

4.4 Ποια είναι τα πιο σημαντικά εμπόδια για την αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data;.....	36
4.5 Ποιες είναι οι πεποιθήσεις των λογιστών για τον τρόπο με τον οποίο η ΑΑΔΕ έχει επικοινωνήσει την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης του my data;	38
4.6 Ποια είναι η σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ των πεποιθήσεων των λογιστών για την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data και των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους;.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	44
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σκοπός και Αντικείμενο

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση της επίδρασης που έχει εφαρμογή και υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, μέσω του My Data, στο λογιστικό επάγγελμα. Προκειμένου να καλυφθεί ο σκοπός αυτός διερευνώνται τα οφέλη και τα ασθενή σημεία της υιοθέτησης του My Data, μέσω πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας που απευθύνεται σε λογιστές.

1.2 Σπουδαιότητα Μελέτης και Συμβολή στη Γνώση

Αρκετοί είναι οι ερευνητές που έχουν προσεγγίσει το θέμα της επίδρασης που έχει η χρήση της τεχνολογίας και των πληροφοριακών συστημάτων στο επάγγελμα της λογιστικής. Παραδείγματος χάριν, πρόκειται για τις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από τους Ρεβάνογλου & Γεωργόπουλος (2003), Ghasemi et al. (2011) και Güney (2014). Όλες εξ αυτών των μελετών, κατέληξαν στην επισήμανση ότι η αξιοποίηση της τεχνολογίας στο λογιστικό επάγγελμα, όπως για παράδειγμα υιοθετώντας την ηλεκτρονική λογιστική και το ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρισης λογιστικών εγγράφων, έχει ως άμεση συνέπεια την επιτάχυνση του αυτοματισμού της διαμόρφωσης λογιστικών αναφορών που χαρακτηρίζονται από πληρότητα και υψηλότερα επίπεδα ποιότητας. Συν τοις άλλοις, αξιοποιώντας την τεχνολογία στο λογιστικό επάγγελμα, είναι εφικτή η παροχή ακόμα ποιοτικότερης πληροφόρησης, από την πλευρά των λογιστών προς τα διοικητικά στελέχη των επιχειρήσεων, όπως επίσης και προς τα υπόλοιπα τμήματα από τα οποία αυτές απαρτίζονται.

Οι Weir (2018) και Wells (2018), μέσω των ερευνών που πραγματοποίησαν, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η αξιοποίηση της τεχνολογίας στο λογιστικό επάγγελμα αποτελεί μία καθημερινή ρουτίνα που έχει ενσωματωθεί στο σύνολο των σύγχρονων επιχειρηματικών οντοτήτων. Η ρουτίνα αυτή επιφέρει ως απότοκο την παρουσία ενός λογιστικού συστήματος

το οποίο είναι σαφώς αρτιότερα εκσυγχρονισμένο και αποτελεσματικότερο συγκριτικά με το προϊσχύον, στο οποίο δεν αξιοποιούνταν τα τεχνολογικά μέσα στη διαμόρφωση των λογιστικών αναφορών και στην καταχώριση των λογιστικών εγγραφών. Επιπρόσθετες έρευνες, όπως είναι αυτές των Weir (2018) και Wells (2018), κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο εκσυγχρονισμός του λογιστικού επαγγέλματος μέσω της χρήσης της τεχνολογίας, οδηγεί σε αρτιότερη πληροφόρηση όχι μόνο των επιχειρήσεων και των διοικητικών στελεχών τους, αλλά και των υπολοίπων ενδιαφερόμενων μερών. Μάλιστα, μέσω του εκσυγχρονισμού του επαγγέλματος της λογιστικής, αναβαθμίζεται και ο ρόλος που διαδραματίζει ο λογιστής στην εν λόγω πληροφόρηση.

Από τις μελέτες των Needles et al. (2016) και Xing & Yan (2018) επισημάνθηκε ότι η τάση ενσωμάτωση της τεχνολογίας στο λογιστικό επάγγελμα, ακολουθεί την ευρύτερη τάση της ψηφιοποίησης των εσωτερικών διεργασιών και λειτουργιών των σύγχρονων επιχειρηματικών μονάδων και των επιμέρους τμημάτων από τα οποία αυτές απαρτίζονται. Ωστόσο, στην περίπτωση της αξιοποίησης της τεχνολογίας στο λογιστικό επάγγελμα, οι λογιστές απαιτείται να χαρακτηρίζονται από υψηλά επίπεδα ψηφιακής παιδείας, από εξοικείωση στον χειρισμό της τεχνολογίας και των λογισμικών που χρησιμοποιούν για την κάλυψη των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων, ενώ παράλληλα προσπαθούν να ανταπεξέλθουν στις δυσκολίες που συνοδεύουν το επάγγελμα τους, όπως είναι για παράδειγμα οι διαρκείς αλλαγές των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων και η πολυπλοκότητα της πολυνομίας. Πρόκειται για ένα φαινόμενο που είναι ιδιαίτερα έντονο στην περίπτωση της Ελλάδας, επιβαρύνοντας σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό τον ρόλο και τις υποχρεώσεις των λογιστών.

Ειδικότερα στην περίπτωση της ελληνικής πραγματικότητας, σημαντικές αλλαγές έχουν παρατηρηθεί στο λογιστικό επάγγελμα, αφενός μέσω της θέσπισης των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ) και αφετέρου, μέσω της υιοθέτησης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης από την πλατφόρμα my data. Ειδικότερα κατόπιν της θέσπισης των my data, επέρχεται ολοσχερής μεταρρύθμιση του περιβάλλοντος διαμόρφωσης των φορολογικών δηλώσεων των φυσικών και νομικών προσώπων και της διαμόρφωσης της εικόνας των εσόδων και εξόδων τους ετήσια βάση. Ο λόγος έγκειται στο ότι μέσω της εφαρμογής αυτής υιοθετούνται νέοι τρόποι μέσω των οποίων καταχωρούνται, επαληθεύονται και τακτοποιούνται οι λογιστικές εγγραφές, ξεκινώντας την εφαρμογή ηλεκτρονικών τηρουμένων βιβλίων μέσω αυτού του πονήματος της ΑΑΔΕ. Πιο συγκεκριμένα, η διαμόρφωση των λογιστικών εγγράφων και τις εικόνες του βιβλίου εσόδων – εξόδων των επιτηδευματιών και

των νομικών προσώπων θα είναι άμεσα εξαρτώμενη από την εικόνα που προκύπτει από την ηλεκτρονική τιμολόγηση που εφαρμόζεται μέσω του my data.

Λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα ανωτέρω και τη σπουδαιότητα των αλλαγών που επιφέρει θέσπιση του my data στο επάγγελμα της λογιστικής και στην καθημερινή επαγγελματική ρουτίνα των λογιστών, αποφασίστηκε η διερεύνηση της επίδρασης της εφαρμογής της στο συγκεκριμένο επάγγελμα, καθώς επίσης και των ωφελειών, αλλά και των προβληματικών σημείων που ενδεχομένως προκύπτουν από την συγκεκριμένη εφαρμογή ηλεκτρονικής τιμολόγησης. Πρόκειται για ένα θέμα επίκαιρο, που λόγω του πρόσφατου χαρακτήρα της υιοθέτησης της εφαρμογής αυτής δεν έχει γνωρίσει ερευνητικό και μελετητικό κορεσμό στην ελληνική ακαδημαϊκή βιβλιογραφία και αρθρογραφία.

1.3 Σύντομη Ανασκόπηση Κεφαλαίων

Στο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται βιβλιογραφική ανασκόπηση, δηλαδή θεωρητική κάλυψη του προς διερεύνηση θέματος. Αναλυτικότερα, γίνεται επικέντρωση στην αξιολόγηση της ψηφιακής παιδείας των λογιστών, κατά τη διάρκεια της σύγχρονης εποχής, όπως αυτή προκύπτει από αποτελέσματα άλλων μελετών και ερευνών. Στη συνέχεια, περιγράφονται τα οφέλη που προκύπτουν από την αξιοποίηση της τεχνολογίας στο επάγγελμα της λογιστικής, καθώς επίσης και οι προκλήσεις που παρουσιάζονται. Κατόπιν, παρουσιάζεται συνοπτικά η πλατφόρμα ηλεκτρονικής τιμολόγησης my data, σύμφωνα με τις οδηγίες και κατευθύνσεις που δόθηκαν από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ). Τέλος, παρουσιάζονται οι ανησυχίες και τα προβλήματα που πιθανολογείται ότι εμφανίζονται από την χρήση της εν λόγω εφαρμογής ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας. Αρχικά, παρατίθενται ο ερευνητικός κόπος και τα ερευνητικά ερωτήματα που καλύπτονται από τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται το ερευνητικό δείγμα και ο τρόπος της δειγματοληψίας που ακολουθήθηκε από την ερευνήτρια. Κατόπιν, περιγράφεται το ερευνητικό εργαλείο, που είναι το ερωτηματολόγιο του παραρτήματος της παρούσας

εργασίας. Επιπροσθέτως, περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο συγκεντρώθηκαν τα δεδομένα της έρευνας, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο καλύφθηκαν ζητήματα ερευνητικής ηθικής.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας. Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα αποτελέσματα των στατιστικών ελέγχων των ερευνητικών δεδομένων, δηλαδή των απαντήσεων των συμμετεχόντων στο ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Στο τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας παρουσιάζονται τα τελικά συμπεράσματα που προκύπτουν συνδυαστικά, αφενός από το κεφάλαιο της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας και αφετέρου από τα αποτελέσματα της έρευνας. Επίσης, παρουσιάζονται οι περιορισμοί, δηλαδή οι αδυναμίες της έρευνας που διεξήχθη. Τέλος, παρουσιάζονται προτάσεις για θέματα που κρίνονται άξια για περαιτέρω διερεύνηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Η Ψηφιακή Παιδεία των Λογιστών

Όπως ήδη αναφέρθηκε στο εισαγωγικό κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, λαμβάνοντας υπόψιν την ταχεία ανάπτυξη της επιστήμης της πληροφορικής και του κλάδου της τεχνολογίας, δικαιολογείται η επιτακτική ανάγκη της ψηφιοποίησης των επιμέρους διεργασιών που ακολουθούνται στο επάγγελμα των λογιστών. Προκειμένου να καταστεί αυτό εφικτό και για να είναι οι λογιστές σε θέση να ανταπεξέλθουν στις καθημερινές τους υποχρεώσεις, είναι απαραίτητο να αναβαθμίσουν την ψηφιακή τους παιδεία, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις των καθημερινών τους αρμοδιοτήτων και στο νέο ψηφιακό περιβάλλον του επαγγέλματός τους.

Όπως αναφέρει τόσο η σύγχρονη βιβλιογραφία (Jackson et al., 2022), όσο και οι παλιότερη (Wessels, 2005), η ψηφιακή αναβάθμιση και επιμόρφωση των λογιστών είναι απαραίτητη. Οι επαγγελματίες λογιστές πρέπει αν μη τι άλλο να είναι απόλυτα εξοικειωμένοι αφενός με τα πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται στο επάγγελμά τους, και αφετέρου σε επιπλέον ηλεκτρονικές εφαρμογές, οι οποίες όταν χρησιμοποιούνται θα μπορούν να βελτιώνουν την διάδοση δεδομένων, καθώς επίσης και την διαδικασία της επεξεργασίας και ερμηνείας των πληροφοριών που αντλούνται από αυτά.

Η χρησιμοποίηση προηγμένων τεχνολογικών συστημάτων στο λογιστικό επάγγελμα, άλλωστε, οδηγεί στην διευκόλυνση της ανάπτυξης αυτοματοποιημένων διαδικασιών, οι οποίες ωφελούν την αντικατάσταση και υποκατάσταση μηχανικών λειτουργιών που είναι απαραίτητο να επιτελεστούν στο πλαίσιο της καθημερινότητας του επαγγέλματος των λογιστών (Kokina & Davenport, 2017). Η αξιοποίηση λογιστών, ωστόσο, δεν είναι εφικτή αν δεν προϋπάρχει επαρκές επίπεδο ψηφιακής παιδείας σε αυτούς και η ανάλογη εξειδίκευσή τους στα λογιστικά τεχνολογικά συστήματα.

Πρόσφατες έρευνες (Lohapan, 2021; Zhyvets, 2018), επιπλέον, έχουν αποδείξει ότι οι επαγγελματίες που εργάζονται στον χώρο της λογιστικής και της ελεγκτικής και οι οποίοι διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνολογική κατάρτιση, βρίσκονται σε ανταγωνιστικά πλεονεκτική θέση, συγκριτικά με συναδέλφους τους που δεν διαθέτουν ανάλογα επίπεδα

ψηφιακής παιδείας. Όλοι οι επαγγελματίες λογιστές και ελεγκτές διαθέτουν τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις για την άσκηση των επαγγελματικών τους αρμοδιοτήτων, ωστόσο η διαφορά στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος ή όχι, από πλευράς τους, έγκειται στον βαθμό που διαθέτουν ψηφιακή παιδεία και εξοικείωση με την τεχνολογία και τον χειρισμό λογιστικών προγραμμάτων.

Όπως ανέφεραν οι Moll & Yigitbasioğlu (2019), η επιτακτικότητα της ανάγκης για την αναβάθμιση και ψηφιοποίηση των λογιστικών διαδικασιών, η οποία προϋποθέτει την ενσωμάτωση ηλεκτρονικών συστημάτων στην καθημερινή ρουτίνα του λογιστή του επαγγέλματος, οδηγεί σε αναβάθμιση του ρόλου που διαδραματίζουν οι επαγγελματίες ελεγκτές και λογιστές. Ενώ φαινομενικά μπορεί να διαφαίνεται ο κίνδυνος της αντικατάστασης των ανθρώπων από τις μηχανές, ωστόσο, αν το συγκεκριμένο ζήτημα εξεταστεί σε βάθος, προκύπτει ότι η ενσωμάτωση της τεχνολογίας, η οποία οδηγεί σε αυτοματοποίηση των επαγγελματικών διεργασιών, δίνει την δυνατότητα στους επαγγελματίες να ασχοληθούν με πιο παραγωγικά και ουσιαστικά ζητήματα. Σε καμία περίπτωση, η κριτική και αφαιρετική ικανότητα του ανθρώπου δεν μπορεί να αντικατασταθεί από την αυτοματοποιημένη εργασία στην οποία προβαίνει μία μηχανή. Έτσι, χωρίς να υπάρχει ο κίνδυνος της αντικατάστασης του ανθρώπινου παράγοντα από τα τεχνολογικά συστήματα της λογιστικής, η ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση των λογιστικών εργασιών μπορεί να οδηγήσει τους λογιστές σε μία κατεύθυνση, στο πλαίσιο της οποίας θα κληθούν να διαδραματίσουν διαφορετικούς ρόλους από αυτούς που διαδραμάτιζαν πριν τον ψηφιακό μετασχηματισμό του επαγγέλματός τους.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του λογιστικού επαγγέλματος καταλήγει να προσφέρει σημαντικά οφέλη στην καθημερινότητα των επαγγελματιών λογιστών και ελεγκτών. Πιο συγκεκριμένα, το σημαντικότερο όφελος έγκειται στο ότι τους δίνεται η δυνατότητα να καλύψουν σε μεγαλύτερο βαθμό τις ανάγκες του πελατειακού κοινού τους. Ο λόγος έγκειται στο ότι την στιγμή κατά την οποία, μέσω της βοήθειας που παρέχεται από την πλευρά της τεχνολογίας, αυτοματοποιούνται οι λογιστικές διεργασίες ρουτίνας, απελευθερώνεται παραγωγικός χρόνος στους λογιστές και ελεγκτές, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να ασχοληθούν σε μεγαλύτερο βαθμό με την ερμηνεία των λογιστικών και οικονομικών δεδομένων που εξάγονται αυτοματοποιημένα από τα λογιστικά συστήματα, ώστε να παρέχουν στους πελάτες τους τις βέλτιστες δυνατές λογιστικές, ελεγκτικές και επιχειρηματικές συμβουλές. Αυτή η αισιόδοξη οπτική απορρέει σε έντονο βαθμό από τα

αναφερόμενα στην μελέτη των Shaffer et al. (2020), οι οποίοι τάσσονται υπέρ της εισχώρησης προηγμένων τεχνολογικών συστημάτων στο λογιστικό και ελεγκτικό επάγγελμα.

Μάλιστα, με την ανωτέρω προοπτική συμφωνούν κι άλλοι μελετητές, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τους Gonçaves et al. (2022), οι οποίοι θεωρούν πως η αξιοποίηση της τεχνολογίας και των ψηφιακών λογιστικών συστημάτων οδηγούν σε μία βοηθητική μεταρρύθμιση του επαγγελματικού περιβάλλοντος των λογιστών. Μάλιστα, η τεχνολογία, όταν αξιοποιείται στο επάγγελμα της λογιστικής, οδήγησε αποφόρτιση του πολυδιάστατου και πολύπλευρου ρόλου, που πλέον καλούνται να διαδραματίσουν οι λογιστές. Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται από τους ανωτέρω ερευνητές, οι λογιστές καλούνται ταυτόχρονα να διαδραματίσουν τον ρόλο των παροχών λογιστικών συμβούλων, των φοροτεχνικών, των διαχειριστών, αναλυτών και ερμηνευτών οικονομικών και λογιστικών δεδομένων, τον ρόλο των απλών καταχωρητών των καθημερινών συναλλαγών των επιχειρήσεων στα λογιστικά της βιβλία, καθώς επίσης και τον ρόλο των διαμορφωτών πλήρων λογιστικών και οικονομικών αναφορών, στις οποίες τελικά βασίζονται τις παρεχόμενες λογιστικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τους πελάτες τους.

Ωστόσο, σύμφωνα με σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2021), τα επίπεδα της Ελλάδας και της ελληνικής ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας, αξιολογώντας τον αντίστοιχο δείκτη, δεν είναι ενθαρρυντικά, δεν συγκρίνονται με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Αναλυτικότερα, στην συγκεκριμένη έκθεση επισημαίνεται ότι αν και ο αντίστοιχος δείκτης έχει εμφανίσει βελτίωση κατά τη διάρκεια των ετών 2016 – 2021, η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά που αντιστοιχούν στον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ειδικότερα για την ελληνική περίπτωση, χαρακτηριστικά επισημάνθηκε ότι στην ελληνική περίπτωση πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στους εξής άξονες για την βελτίωση του δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας: «i) *συνδεσιμότητα· ii) ψηφιακές δεξιότητες· iii) ψηφιακό κράτος· iv) ψηφιακή επιχείρηση· v) ψηφιακή καινοτομία· και vi) ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας σε κάθε τομέα της οικονομίας*» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021: 3-4).

Από την πλευρά της ευρωπαϊκής ένωσης και ειδικότερα για την περίπτωση της Ελλάδας, οι στόχοι για την αύξηση του επιπέδου του ανώτερο αναφερόμενο δείκτη είναι οι εξής: «i) *ενίσχυση της συνδεσιμότητας, μέσω της επιτάχυνσης και της διευκόλυνσης της εγκατάστασης δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας· ii) βελτίωση της ψηφιοποίησης της δημόσιας διοίκησης και βασικών τομέων της οικονομίας, ιδίως μέσω της ευρύτερης υιοθέτησης ψηφιακών*

ικανοτήτων και προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών· iii) προώθηση της ψηφιοποίησης των ελληνικών επιχειρήσεων· iv) ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων ολόκληρου του πληθυσμού για τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος· και v) υλοποίηση διαφόρων πολυκρατικών έργων με στόχο την επίτευξη κλίμακας και διαλειτουργικότητας» (European Commission, 2021: 4-5).

2.2 Τα Οφέλη της Αξιοποίησης της Τεχνολογίας στη Λογιστική

Έρευνες που έχουν διεξαχθεί παλαιότερα, όπως είναι για παράδειγμα αυτή τον Rayburn & Rayburn (1991), έκαναν μνεία στο ρίσκο που υποκρύπτεται πίσω από την ενσωμάτωση των τεχνολογικών και ψηφιακών συστημάτων στο επάγγελμα της λογιστικής και ελεγκτικής. Η συγκεκριμένη έρευνα, επί παραδείγματι, αντιμετωπίζει το ζήτημα της αυτοματοποίησης των λογιστικών και ελεγκτικών διεργασιών από μία απαισιόδοξη και εκφοβιστική πτυχή για τον ανθρώπινο παράγοντα και τον επαγγελματία λογιστή και ελεγκτή. Οι παλαιότερες έρευνες, πιο συγκεκριμένα, καταλήγουμε υποστηρίζουν ότι οι επαγγελματίες λογιστές κινδυνεύουν να χάσουν την εργασία τους όταν επέλθει ψηφιοποίηση του επαγγελματικού τους περιβάλλοντος και αυτοματοποίηση των λογιστικών διαδικασιών που ακολουθούνται.

Νεότερες έρευνες, όμως, όπως είναι αυτές των Jasim & Raewf (2020) και Moll & Yigitbasioğlu (2019), καταλήγουν να υιοθετούν μία πιο αισιόδοξη οπτική. Πιο συγκεκριμένα, οι παραπάνω έρευνες υποστηρίζουν ότι η εισχώρηση της τεχνολογίας στο λογιστικό επάγγελμα δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να λαμβάνεται υπόψιν ως απειλητική για τη θέση εργασίας των ανθρώπων επαγγελματιών. Άλλωστε, την στιγμή κατά την οποία η τεχνολογία αποτελεί αναπόσπαστο σκέλος της καθημερινότητας, όχι μόνο των επιχειρήσεων αλλά και της πλειοψηφίας του σύγχρονου πληθυσμού σε διεθνές βεληνεκές, δεν μπορεί να αφήσει ανεπηρέαστο το λογιστικό επάγγελμα. Η αισιόδοξη οπτική που υιοθετούν οι νεότερες έρευνες και μελέτες αφορά τον μετασχηματισμό του ρόλου που διαδραματίζουν οι λογιστές και ελεγκτές στις σύγχρονες επιχειρηματικές μονάδες.

Ακόμα και παλαιότερες μελέτες τάσσονται με την ανωτέρω αναφερόμενη αισιόδοξη οπτική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τους Newman & Westrup (2005), από τους οποίους υποστηρίζεται ότι ενώ κατά τη διάρκεια παλαιότερων

εποχών οι επαγγελματίες λογιστές και ελεγκτές συνήθιζαν απλώς να καταχωρούν οικονομικές συναλλαγές στα λογιστικά βιβλία των επιχειρήσεων, με την έναρξη της ηλεκτρονικής και μηχανογραφημένης λογιστικής, ο ρόλος τους δεν εκλείπει από τον επιχειρηματικό κόσμο, αλλά μετασχηματίζεται. Πλέον, ενώ απελευθερώνεται σημαντικός χρόνος στους επαγγελματίες λογιστές, μέσω της μηχανογραφημένης λογιστικής, οι ίδιοι μπορούν να ασχοληθούν ουσιαστικότερα με την ερμηνεία των οικονομικών πληροφοριών που αντλούνται από τα καταχωρημένα λογιστικά δεδομένα και να παρέχουν ποιοτικές συμβουλές στις επιχειρήσεις και γενικότερα στους πελάτες τους.

Με την παραπάνω οπτική ευθυγραμμίζεται η μελέτη του Khanom (2017). Επιπροσθέτως, ο Khanom (2017) ανέφερε ότι η αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογικών συστημάτων και η μηχανογράφηση της καταχώρησης των λογιστικών εγγράφων οδήγησε σε αναβάθμιση του ευρύτερου λογιστικού και ελεγκτικού επαγγέλματος. Άλλωστε, η μόρφωση που έχουν λάβει οι επαγγελματίες λογιστές και ελεγκτές δεν αντιστοιχεί στο επίπεδο της απλής καταχώρησης λογιστικών εγγραφών, αλλά το επιστημονικό τους υπόβαθρο απαιτεί την παρουσία συμβουλευτικού και επιστημονικού ρόλου από την πλευρά των λογιστών και όχι ενός ρόλου εκτελεστικής φύσεως, όπως είναι αυτός του καταχωρητή λογιστικών πράξεων.

Έτσι, με την αξιοποίηση της τεχνολογίας και την ψηφιοποίηση του λογιστικού επαγγέλματος, το ευρύτερο επαγγελματικό περιβάλλον στο οποίο καλούνται οι λογιστές να εργαστούν, έχει μετασχηματιστή. Ο εν λόγω μετασχηματισμός, ωστόσο, έχει καταστήσει το επαγγελματικό περιβάλλον των λογιστών και ελεγκτών περισσότερο ενδιαφέρον και για τους ίδιους. Πρόκειται για μία άποψη που πρεσβεύεται από αρκετούς μελετητές, όπως είναι για παράδειγμα οι Gulin et al. (2019) και οι Tarmidi et al. (2014).

Επιπλέον, δεν θα πρέπει να παραβλέπεται ένα ακόμα όφελος που αποκομίζεται από την αυτοματοποίηση λογικών διεργασιών αξιοποιώντας τα πληροφοριακά συστήματα στην λογιστική. Πρόκειται για το όφελος της ελαχιστοποίησης της πιθανότητας πραγματοποίησης ανθρωπίνων λαθών (Schiff & Szendi, 2014). Όπως αναφέρουν παλαιότερες μελέτες, όπως είναι για παράδειγμα αυτή του Awerbuch (2000), όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα αυτοματοποίησης των λογιστικών διεργασιών και της αυτόματης εξαγωγής λογιστικών δεδομένων και πληροφοριών, τότε ελλοχεύει ο κίνδυνος της παρουσίας λαθών στις οικονομικές και λογιστικές αναφορές που δημιουργούνται από τους λογιστές. Άρα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι από παλαιότερα ήταν αναγνωρισμένο το εν λόγω όφελος που απορρέει από την αξιοποίηση της τεχνολογίας στη λογιστική, το οποίο όφελος μάλιστα, οι παλαιότερες

μελέτες φαίνεται να το αποτύπωναν μέσω της επιτακτικότητας της ανάγκης ψηφιοποίησης και αυτοματοποίησης των λογιστικών διαδικασιών, τονίζοντας τους κινδύνους που έχει η πραγματοποίηση λαθών στην καταχώρηση για εξαγωγή λογιστικών δεδομένων, για τις επιχειρήσεις και την μελλοντική οικονομική τους κατάσταση και βιωσιμότητα.

Δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι σε περίπτωση κατά την οποία οι λογιστικές αναφορές περιλαμβάνουν διαστρεβλωμένα ή λανθασμένα οικονομικά δεδομένα, τότε υπάρχει ο κίνδυνος της παροχής λανθασμένων λογιστικών και φορολογικών συμβούλων από την πλευρά των επαγγελματιών. Πρόκειται για μια διαδικασία που σε βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη, αλλά και μακροπρόθεσμη χρονική βάση, μπορεί να καταλήξει να είναι επιζήμια για τα φορολογούμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Έτσι, η ευρύτερη διαδικασία της ψηφιοποίησης των λογιστικών διεργασιών, λαμβάνοντας υπόψιν το όφελος που προσφέρει στους φορολογούμενους πολίτες και οργανισμούς το οποίο αφορά την ελαχιστοποίηση των λαθών των εξαγομένων λογιστικών και οικονομικών δεδομένων και συμπερασμάτων, είναι λιγότερο επιζήμιο (Ταίωο, 2016). Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων είναι μια διαδικασία οικονομικά επιβαρυντική. Ακολουθώντας και υποστηρίζοντας το παραπάνω επιχείρημα, ωστόσο, φαίνεται ότι ο αυξημένος κίνδυνος πραγματοποίησης λογιστικών λαθών είναι οικονομικά πιο επιβαρυντικό και ζημιογόνο για τις επιχειρήσεις.

Συν τοις άλλοις, υποστηρίζεται ότι η αξιοποίηση της τεχνολογίας το επάγγελμα του λογιστή καταλήγει να μειώνει τις λειτουργικές δαπάνες των επιχειρήσεων, λόγω του ότι πριν την ενσωμάτωση πληροφοριακών συστημάτων και πριν την έναρξη της μηχανογραφημένης λογιστικής, οι επιχειρήσεις απασχολούσαν περισσότερα άτομα στο ανθρώπινο δυναμικό τους ώστε να ανταπεξέλθουν στις μεγαλύτερες και περισσότερες υποχρεώσεις - συμπεριλαμβανομένων αυτών που είχαν εκτελεστικό χαρακτήρα - του λογιστικού επαγγέλματος. Πλέον, ο ίδιος ο επαγγελματίας λογιστής μπορεί ταυτόχρονα να διαδραματίσει τον ρόλο του καταχωρηθεί των λογιστικών πράξεων και του συμβουλίου των επιχειρήσεων και των φορολογουμένων προσώπων, την στιγμή κατά την οποία η εκτελεστική λογιστική διαδικασία της καταχώρησης των συναλλαγών στα λογιστικά βιβλία απαιτεί σαφώς λιγότερο χρόνο και άρα μικρότερη απασχόληση των λογιστών σε αυτήν την κατεύθυνση (Ταίωο, 2016).

Όμως, τα οφέλη που αντλεί το λογιστικό επάγγελμα από την αξιοποίηση της τεχνολογίας δεν πηγάζουν μόνο από τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων και την εξοικείωση της

πλειοψηφίας των πολιτών με την τεχνολογία και την χρήση του διαδικτύου, αλλά πηγάζουν και από τον ψηφιακό μετασχηματισμό των δημόσιων οργανισμών και υπηρεσιών. Πρόκειται για μια διαδικασία που έχει οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερη οικονομική ελάφρυνση τα φορολογούμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Ας αναλογιστεί κανείς ότι παλαιότερα, στο πλαίσιο των υποχρεωτικών ετήσιων δημοσιεύσεων των οικονομικών καταστάσεων, οι επιχειρήσεις καλούνται να καταβάλουν σημαντικά ποσά, σε ετήσια βάση, για τις εν λόγω δημοσιεύσεις στον Τύπο. Πλέον, κατόπιν του ψηφιακού και τεχνολογικό εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα, οι εν λόγω υποχρεωτικές δημοσιεύσεις γίνονται διαδικτυακά, απαλλάσσοντάς της επιχείρησης από επιπρόσθετα και περιττά κόστη (Griffell-Tatjé & Lovell, 2015).

Ωστόσο, όσον αφορά το όφελος που αντλούν οι επαγγελματίες λογιστές και ελεγκτές από τον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημόσιου τομέα αφορά την εξοικονόμηση παραγωγικού χρόνου ακόμα και σε ζητήματα επικοινωνίας τους και επαφής τους με τις δημόσιες υπηρεσίες. Πλέον, η πλειοψηφία των συναλλαγών και επικοινωνιών των επιχειρήσεων, των φορολογουμένων πολιτών και των επαγγελματιών λογιστών και ελεγκτών με τους δημόσιους οργανισμούς γίνεται διαδικτυακά (Phornlaphatrachakorn & Na Kalasindhu, 2021).

Ο λογιστικός έλεγχος έχει καταλήξει να είναι αφενός ποιοτικότερος και αφετέρου πιο γρήγορος, όταν σε αυτόν συμμετέχει η τεχνολογία και η επιστήμη της πληροφορικής. Πρόκειται για ένα όφελος που τονίζεται στην μελέτη των Al-Okaily et al. (2022) και του Loharan (2021). Έτσι, ο έλεγχος των λογιστικών και οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων μπορεί πλέον να γίνει και από τους ίδιους τους επαγγελματίες λογιστές, όπως προαναφέρθηκε, γεγονός το οποίο αναβάθμιση των επαγγελματικό τους ρόλο και το επιστημονικό τους υπόβαθρο. Πρόκειται για ακόμα ένα σημείο το οποίο οδηγεί σε οικονομική ελάφρυνση της επιχείρησης, καθώς θα φορολογούμαι τα νομικά πρόσωπα που δεν υπόκεινται σε υποχρεωτικό έλεγχο από ορκωτούς λογιστές – ελεγκτές, δεν υποχρεούνται να απασχολούν ή να διορίσουν ορκωτό ελεγκτή για τον έλεγχο των οικονομικών τους καταστάσεων, αξιοποιώντας τις ελεγκτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από τον λογιστή τους.

Για ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογικών συστημάτων στην καθημερινή ρουτίνα του λογιστικού ελέγχου επαγγέλματος, δεν έχει οδηγήσει μόνο στην αναβάθμιση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των λογιστών που διαθέτουν υψηλά επίπεδα ψηφιακής παιδείας, όπως προαναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα του παρόντος κεφαλαίου, αλλά

οδηγούν σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και τις ίδιες τις επιχειρηματικές μονάδες, την στιγμή κατά την οποία προσφέρουν αυτοματοποίηση και ταχύτητα στις εσωτερικές ακολουθούμενες διεργασίες. Αυτό οδηγεί σε βελτίωση της λειτουργικής ευρυθμίας και του ευρύτερου εσωτερικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων. Το συγκεκριμένο όφελος, δεν οδηγεί μόνο σε καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών των οργανισμών, αλλά και στην αναβάθμιση της εικόνας και φήμης τους προς το σύνολο των ενδιαφερόμενων μερών, τα οποία καταλήγουν να δείχνουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη προς τις επιχειρήσεις (Beerbaum et al., 2019; Ganyam & Ivungu, 2019).

2.3 Οι Προκλήσεις της Αξιοποίησης της Τεχνολογίας στη Λογιστική

Παρά τα παραπάνω οφέλη που προσφέρει η αξιοποίηση της τεχνολογίας το επάγγελμα της λογιστικής και της ελεγκτικής, αλλά και στην θέση και τον ρόλο που διαδραματίζουν οι επαγγελματίες λογιστές, καθώς επίσης και στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που αποκτούν οι επιχειρήσεις μέσω τις καλύτερες λειτουργικής τους ευρυθμίας, ωστόσο, οι λογιστές πρέπει να είναι σε θέση να χειρίζονται με επάρκεια (Moudud-Ul-Huq et al., 2020) και αποτελεσματικότητα τα πληροφοριακά λογιστικά συστήματα και να αντιμετωπίζουν ή να προβλέπουν ενδεχόμενους κινδύνους που προκύπτουν από αυτά (Qunying, 2019). Για παράδειγμα, τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους απαιτούν την πραγματοποίηση διεξοδικών ελέγχων, από εξειδικευμένους τεχνικούς, καθώς επίσης και συγκεκριμένες παραμετροποιήσεις, ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος της χρήσης τους (Qureshi, 2021).

Ένας κίνδυνος που επισημάνθηκε χαρακτηριστικά στην μελέτη των Ye & Hu (2020) που προκύπτει από την χρήση τεχνολογιών υπολογιστικού νέφους στο επάγγελμα της λογιστικής, είναι η δυνατότητα μη εξουσιοδοτημένων χρηστών, οι οποίοι μπορεί να έχουν ακόμα και κακόβουλες προθέσεις, σε ευαίσθητα, οικονομικά, ποσοτικά και φορολογικά δεδομένα των φορολογουμένων νομικών προσώπων. Έτσι, ειδικότερα από τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους υπάρχει έντονος ο κίνδυνος της υποκλοπής των δεδομένων των επιχειρήσεων και των φορολογουμένων φυσικών προσώπων.

Άλλωστε, μέσω των τεχνολογιών υπολογιστικού νέφους εκτίθενται στον χώρο του διαδικτύου ευαίσθητα και προσωπικά δεδομένα του συνόλου των χρηστών (Onadia, 2010). Προκειμένου να αποφευχθεί αυτός ο κίνδυνος, οι επιχειρήσεις πρέπει να κρυπτογραφήσουν τα προσωπικά τους δεδομένα ώστε να αποτρέψουν την δυνατότητα κακόβουλων χρηστών και μη εξουσιοδοτημένων μερών στο να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτά. Στην προκειμένη περίπτωση, ο ρόλος που καλούνται να διαδραματίσουν οι επαγγελματίες λογιστές χαρακτηρίζεται από υψηλότερο επίπεδο ευαισθησίας, την στιγμή κατά την οποία όταν οι ίδιοι χρησιμοποιούν τέτοιου είδους τεχνολογίας πρέπει να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας προκειμένου να διασφαλίσουν την ιδιωτικότητα και το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων των πελατών τους (Li & Xu, 2018).

Μία ακόμα πρόκληση που εντοπίστηκε στην βιβλιογραφία και αφορά την ενσωμάτωση της τεχνολογίας το επάγγελμα της λογιστικής αφορά τον κίνδυνο της αντικατάστασης των ανθρωπίνων θέσεων εργασίας από τις μηχανές. Αν και ο συγκεκριμένος κίνδυνος αναφέρθηκε σε πρόσφατες μελέτες, όπως είναι για παράδειγμα αυτές των Knudsen (2020) και των Schmidt et al. (2020), ωστόσο, αμφότερες εξ αυτών υποστήριξαν ότι δεν υπάρχει λόγος αντίστασης των επαγγελματιών λογιστών στην είσοδο της τεχνολογίας στο επάγγελμα τους, υπό την απειλή της απώλειας της εργασίας τους, λόγω του ότι, εξαιτίας του επιστημονικού τους υπόβαθρου και της επιμόρφωσης και εκπαίδευσής τους σε θέματα λογιστικής και φοροτεχνικής φύσεως, οι επιχειρήσεις και τα φορολογούμενα φυσικά πρόσωπα δεν θα σταματήσουν να έχουν ανάγκη τις λογιστικές τους υπηρεσίες και την παροχή οικονομικών, λογιστικών και φορολογικών συμβουλών από πλευράς τους. Σε αυτό, φυσικά, βοηθητική είναι η αστάθεια του νομοθετικού πλαισίου που εφαρμόζεται στην εκάστοτε χώρα και το οποίο οι επαγγελματίες λογιστές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούμε ανελλιπώς.

Η μελέτη του Lim (2013) ανέφερε ως μειονέκτημα της ψηφιοποίησης του επαγγέλματος της λογιστικής την οικονομική επιβάρυνση των επιχειρήσεων για την απόκτηση προηγμένων λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων. Όμως, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, τα οφέλη που προκύπτουν από την χρήση της τεχνολογίας το λογιστικό επάγγελμα, και κυρίως αυτό της ελαχιστοποίησης των λογιστικών λαθών, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η για αυτοματοποίηση των λογιστικών διεργασιών καταλήγει να είναι λιγότερο επιζήμια - τουλάχιστον σε μελλοντική βάση- για τις επιχειρήσεις.

Βάσιμος κίνδυνος που προκύπτει από την ενσωμάτωση της τεχνολογίας στο λογιστικό επάγγελμα είναι αυτός της αδυναμίας των λογιστών να ανταπεξέλθουν στον αποτελεσματικό χειρισμό των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων. Ο κίνδυνος αυτός αναφέρθηκε από τους Li et al. (2020). Οι ίδιοι προτείνουν απαραίτητη την εκπαίδευση των επαγγελματιών λογιστών και ελεγκτών στον χειρισμό της τεχνολογίας και των λογισμικών προγραμμάτων που καλούνται να χρησιμοποιούν κατά τη διάρκεια της άσκησης των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων. Ουσιαστικά πρόκειται για το ζήτημα της αναγκαιότητας της αναβάθμισης της ψηφιακής παιδείας των λογιστών, η οποία επισημάνθηκε και στην πρώτη ενότητα του παρόντος κεφαλαίου. Προκειμένου να αποφύγουν τον κίνδυνο της ανεπαρκούς επιμόρφωσης και εκπαίδευση των επαγγελματιών λογιστών στον χειρισμό λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων, οι επιχειρήσεις, προτείνεται να προβούν σε επενδύσεις εξ ιδίων κεφαλαίων προκειμένου να καλύψουν αυτήν την σημαντική ανάγκη και να αποφύγουν μελλοντικά λογιστικά λάθη, τα οποία όπως προαναφέρθηκε θα καταλήξουν να είναι μελλοντικώς επιζήμια για τις ίδιες (Okafor & Ogbodo, 2015).

Ωστόσο, ένα ζήτημα που δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να παραβλέπεται είναι η εργασιακή υπερφόρτωση των επαγγελματιών λογιστών κατόπιν των ανωτέρω επιπρόσθετων υποχρεώσεων που αποκτούν από την εισχώρηση της τεχνολογίας στην επαγγελματική τους ρουτίνα. Για παράδειγμα, όπως χαρακτηριστικά επισημάνθηκε από τους Jackson et al. (2022), κατόπιν της ψηφιοποίησης του λογιστικού επαγγέλματος, πλέον, επαγγελματίες λογιστές δεν τελούνται μόνο να διαδραματίσουν τον ρόλο του συμβούλου των επιχειρήσεων και του επαγγελματία που τηρεί τα λογιστικά της βιβλία, αλλά καλούνται ταυτόχρονα να μένουν ενημερωμένοι για τις τελευταίες εξελίξεις της νομοθεσίας και να διατηρούν την ψηφιακή τους παιδεία σε υψηλά και ανταγωνιστικά επίπεδα. Ειδικότερα στην περίπτωση της Ελλάδας, στην οποία το νομοθετικό πλαίσιο εμφανίζει υψηλά επίπεδα αστάθειας λόγω των συχνών και σημαντικών μεταβολών (Caramanis & Dedoulis, 2011), η εν λόγω επιβάρυνση των λογιστών είναι ακόμα μεγαλύτερη (Drogalas et al., 2015).

2.4 Συνοπτική Παρουσίαση της Πλατφόρμας MyDATA

Το 2019, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), προχώρησε σε συνοπτική παρουσίαση του myDATA, το οποίο αφορά την ηλεκτρονική τήρηση των λογιστικών

βιβλίων. Πρόκειται για μία ψηφιακή πλατφόρμα, σκοπός της οποίας είναι να παρακολουθούνται ηλεκτρονικά όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ των επιχειρήσεων. Έτσι, στο πλαίσιο της πλατφόρμας αυτής θα γίνεται λεπτομερής παρακολούθηση των εσόδων και των δαπανών που διαδραματίζονται σε πραγματικό χρόνο. Επίσης, χρησιμοποιώντας την συγκεκριμένη ηλεκτρονική πλατφόρμα οι επιχειρήσεις θα οδηγηθούν στην αυτοματοποίηση της εξαγωγής του οικονομικού του αποτελέσματος. Σκοπός, αν και μακροπρόθεσμος, είναι η αυτόματη συμπλήρωση των οικονομικών δεδομένων των φορολογικών δηλώσεων των νομικών οντοτήτων και επιτηδευματιών ανά φορολογικό έτος, ώστε να επέλθει η λειτουργική διευκόλυνση των λογιστηρίων των επιχειρήσεων και να εξάγεται αυτοματοποιημένα το λογιστικό αποτέλεσμα και η φορολογική επιβάρυνση των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων.

Αναλυτικότερα, η ψηφιακή πλατφόρμα στην οποία θα γίνεται ηλεκτρονική τήρηση των βιβλίων των επιτηδευματιών και νομικών προσώπων θα απεικονίζει δύο τύπους λογιστικών βιβλίων. Ένα εξ αυτών είναι αναλυτικό και το άλλο είναι συνοπτικό. Στην πρώτη περίπτωση θα φαίνεται η σύνοψη του χαρακτηρισμού των εσόδων και των δαπανών των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων, το σύνολο των λογιστικών τακτοποιητικών εγγραφών που πραγματοποιούνται στο τέλος των φορολογικών ετών, καθώς επίσης και το σύνολο των μη χαρακτηριζόμενων εξόδων – δαπανών, που είναι δαπάνες οι οποίες καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία των επιχειρήσεων αλλά για τις οποίες δεν υπάρχει το αντίστοιχο τιμολόγιο από το αντισυμβαλλόμενο μέρος. Για παράδειγμα, αφορούν αποδείξεις λιανικής ή εξοδολόγια, τα οποία οι επιχειρήσεις καταχωρούν στα βιβλία εξόδων τους, αλλά για τα οποία δεν υπάρχει συγκεκριμένος αντικριζόμενος αντισυμβαλλόμενος. Στο συνοπτικό βιβλίο της εν λόγω ηλεκτρονικής πλατφόρμας παρουσιάζονται συνολικά οικονομικά δεδομένα των επιχειρήσεων. Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει την απεικόνιση των συνολικών οικονομικών εσόδων και δαπανών σε οποιοδήποτε χρονικό διάστημα επιθυμεί, δηλαδή είτε σε μηνιαία βάση, είτε σε ετήσια βάση, ή σε χρονικό διάστημα που θα προσδιορίζει ο ίδιος (ΑΑΔΕ, 2019).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα για τον τρόπο με τον οποίο απεικονίζεται το συνοπτικό βιβλίο εσόδων και εξόδων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΑΑΔΕ, φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 1. Συνοπτικό βιβλίο myData

ΒΙΒΛΙΟ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ

Φορολογικό Έτος 2018

Ονοματεπώνυμο / Επωνυμία Οντότητας: _____
Α.Φ.Μ. Οντότητας: _____

Ημερομηνία Συστήματος: _____
Πρα Συστήματος: _____

Προηγούμενο Φορολογικό Έτος

Μήνας	Είδος Συναλλαγής	Καθαρή Αξία Συναλλαγής	Υπόλοιπο Εσόδων (+/-)	Φόρος Εισοδήματος (+/-)	Φ.Π.Α Εκρωτών/Εισρωτών	Καταβολή Φ.Π.Α. (+/-)	Φόροι Παρακράτησης	Λοιτοί Φόροι	Φόροι Χαρτόσημου	Τέλη	Κρατήσεις
01 Ιαν	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
01 Ιαν	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
02 Φεβ	Έσοδα	600,00	-400,00		144,00	-96,00		40,00	36,00	15,00	
02 Φεβ	Υπόβα	1.000,00		240,00			200,00				10,00
03 Μαρ	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
03 Μαρ	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
04 Απρ	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
04 Απρ	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
05 Μαί	Έσοδα	600,00	-400,00		144,00	-96,00		40,00	36,00	15,00	
05 Μαί	Υπόβα	1.000,00		240,00			200,00				10,00
06 Ιουν	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
06 Ιουν	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
07 Ιουλ	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
07 Ιουλ	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
08 Αυγ	Έσοδα	600,00	-400,00		144,00	-96,00		40,00	36,00	15,00	
08 Αυγ	Υπόβα	1.000,00		240,00			200,00				10,00
09 Σεπ	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
09 Σεπ	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
10 Οκτ	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
10 Οκτ	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
11 Νοε	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
11 Νοε	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
12 Δεκ	Έσοδα	1.000,00	600,00		240,00	144,00		40,00	36,00	15,00	
12 Δεκ	Υπόβα	400,00		96,00			80,00				10,00
Σύνολο Εσόδων		10.800,00	4.200,00	582,00	2.592,00	1.296,00	0,00	0,00	0,00	180,00	
Σύνολο Εξόδων		6.600,00		0,00	1.584,00	0,00	1.320,00	480,00	432,00	0,00	120,00
Σύνολο Απόδοσης Φόρων				582,00		600,00	1.320,00	400,00	0,00	180,00	
Υπόλοιπο προς Απόδοση				0,00		-696,00	0,00	-80,00	-432,00	0,00	
Κατάσταση Οντότητας	Ασυμφώνια		Συμφωνία	Συμφωνία	Προσωρινή Ασυμφώνια	Συμφωνία	Ασυμφώνια	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	

Ανάκτηση δεδομένων Βιβλίου

Εξαγωγή σε Αρχείο PDF

Εξαγωγή σε Αρχείο Excel

Εκτύπωση

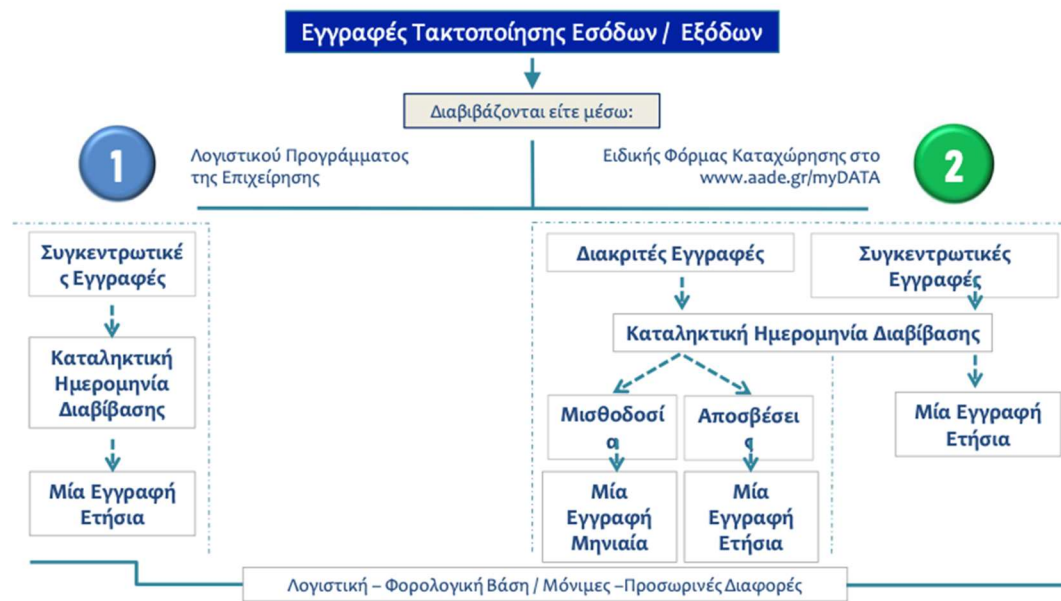
Επόμενο Φορολογικό Έτος

Πηγή: ΑΑΔΕ (2019)

Όπως φαίνεται στην παραπάνω εικόνα, οι συναλλαγές που εμφανίζονται είναι τυποποιημένες ανά είδος και τύπου τιμολογίου. Δημοφιλέστερες τυποποιήσεις είναι οι εξής: «τιμολογίου πώλησης, τιμολογίου παροχής υπηρεσιών, αποδείξεων λιανικής πώλησης, πιστωτικών λιανικής πώλησης, τίτλων κτήσης, συμβολαίων, πιστωτικών τιμολογίων, ειδικών στοιχείων είσπραξης και πληρωμής, στοιχείων μισθοδοσίας, αποσβέσεων, στοιχείων αυτοπαράδοσης, παραστατικών διακίνησης, αποδείξεων παροχής υπηρεσιών και λοιπών διαφόρων τακτοποιητικών εγγραφών» (ΑΑΔΕ, 2019).

Όπως προαναφέρθηκε, το τελικό λογιστικό αποτέλεσμα των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων εξάγεται κατόπιν της προγενέστερης καταχωρήσεις των τακτοποιητικών λογιστικών εγγράφων που γίνεται στο τέλος κάθε φορολογικού έτους. Στην παρουσίαση που διεξήχθη από την ΑΑΔΕ (2019), παρουσιάστηκε μέσω σχετικής απεικονίσεις που φαίνεται κατώτερο, ο τρόπος με τον οποίο οι λογιστικές τακτοποιητικές εγγραφές καταλήγουν να διαμορφώνουν το λογιστικό και φορολογικό αποτέλεσμα των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων.

Εικόνα 2. Επίδραση τακτοποιητικών εγγραφών στην διαμόρφωση του λογιστικού και φορολογικού αποτελέσματος

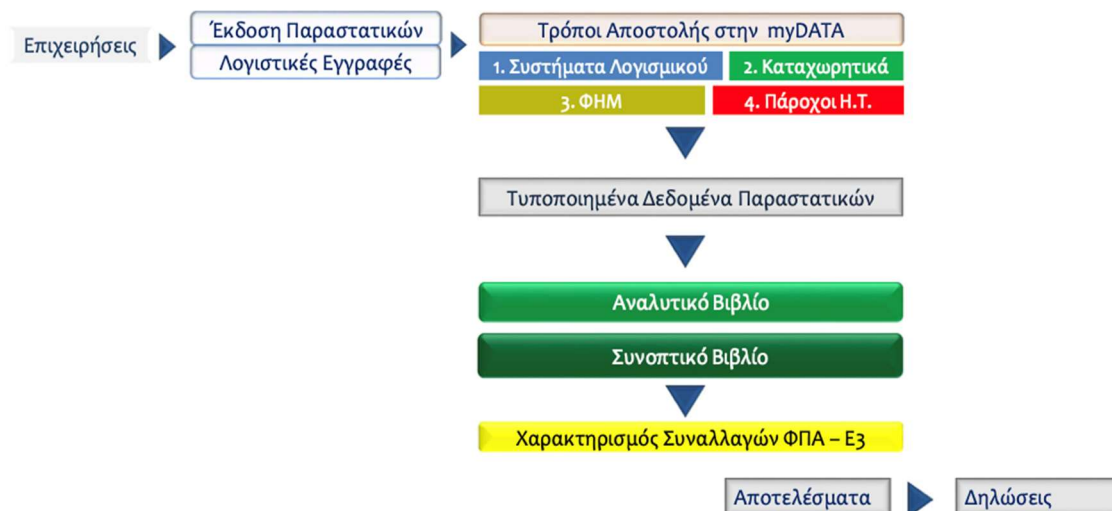
Πηγή: ΑΑΔΕ (2019)

Στο σημείο αυτό, όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να διαβιβάζονται στην ψηφιακή πλατφόρμα της ΑΑΔΕ οι λογιστικές εγγραφές, υπάρχουν οι εξής εναλλακτικοί τρόποι. Πιο συγκεκριμένα, η διαβίβαση γίνεται είτε επιλέγοντας το σύστημα της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, είτε συνδέοντας φορολογικούς μηχανισμούς με την ψηφιακή πλατφόρμα της ΑΑΔΕ, είτε χρησιμοποιώντας εξειδικευμένα και συνδεδεμένα με την ΑΑΔΕ εμπορικά και λογιστικά λογισμικά προγράμματα. Επιπροσθέτως, στις επιχειρήσεις που δεν είναι σε θέση να επιλέξουν κανέναν από τους ανωτέρω αναφερόμενη σε εναλλακτικούς τρόπους για να διαβιβάσουν τα έσοδά τους στην ΑΑΔΕ, από τα οποία στη συνέχεια θα διαμορφωθεί αφενός το αναλυτικό και αφετέρου το σχετικό βιβλίο απεικόνισης των εσόδων, όπως προαναφέρθηκε, έχουν τη δυνατότητα να τα καταχωρήσουν χειροκίνητα, σε ειδικά διαμορφωμένη πλατφόρμα που έχει δημιουργηθεί από την ΑΑΔΕ. Προκειμένου να διαβιβαστούν οι λογιστικές τακτοποιήθηκε εγγραφές, οι επιχειρήσεις έχουν δύο επιλογές. Αφενός, μπορούν να χρησιμοποιήσουν εμπορικά και λογιστικά προγράμματα τα οποία είναι συνδεδεμένα με την ΑΑΔΕ, και αφετέρου να χρησιμοποιήσουν απευθείας τον χειροκίνητο τρόπο μεταβίβασης μέσω της ειδικά διαμορφωμένης πλατφόρμας της ΑΑΔΕ (ΑΑΔΕ, 2019).

Η δημιουργία συγκεκριμένου Μοναδικού Αριθμού Καταχώρησης (ΜΑΡΚ), ο οποίος είναι διαφορετικός για κάθε συναλλαγή που καταχωρείται και την ταυτοποιεί, αποτελεί την απόδειξη ότι μία συναλλαγή έχει διαβιβαστεί με επιτυχία στην ΑΑΔΕ. Η δημιουργία του ΜΑΡΚ για κάθε διαβιβασμένη συναλλαγή αποτελεί το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο της επιτυχούς διαβίβασης της, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν ο τρόπος με τον οποίο έχει επιλεγθεί η εν λόγω διαβίβαση από την πλευρά της εκάστοτε επιχείρησης.

Η ροή των δεδομένων που πραγματοποιείται μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας ηλεκτρονικής τιμολόγησης που διαμορφώθηκε από την ΑΑΔΕ (2019), απεικονίζεται ως κάτωθι:

Εικόνα 3. Η ροή των δεδομένων της πλατφόρμας ηλεκτρονικής τιμολόγησης myData

Πηγή: ΑΑΔΕ (2019)

Όπως προαναφέρθηκε, στα παραστατικά που διαβιβάζονται στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής τιμολόγησης της ΑΑΔΕ, υπάρχει επιμερισμός των αντικριζόμενων και των μη αντικριζόμενων. Περαιτέρω επεξήγηση για τον διαχωρισμό του τύπου των παραστατικών προσφέρεται στην ΠΟΛ.1138/2020. Ωστόσο, παρουσιάζοντας την πλατφόρμα ηλεκτρονικής τιμολόγησης, η ΑΑΔΕ (2019) ανέφερε χαρακτηριστικά ότι «Αντικριζόμενα είναι τα Παραστατικά που περιέχουν τα στοιχεία ταυτοποίησης του Εκδότη και του Λήπτη για συναλλαγές ημεδαπής / αλλοδαπής π.χ. συναλλαγές χονδρικής (B2B). Περιλαμβάνονται και οι συναλλαγές με το Δημόσιο (B2G)» και «Μη Αντικριζόμενα είναι τα Παραστατικά που

περιέχουν τα στοιχεία ταυτοποίησης μόνο του Εκδότη (συναλλαγές λιανικής ημεδαπής / αλλοδαπής - B2C)».

Τόσο η διαβίβαση των αντικριζόμενων όσο και η διαβίβαση των μη αντικριζόμενων παραστατικών στοιχείων είναι υποχρεωτική από την πλευρά των μερών που τα εκδίδουν. Μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία της διαβίβασης και αφού δημιουργηθεί ο ΜΑΡΚ για το κάθε διασκευασμένο παραστατικό στοιχείο, στην περίπτωση των αντικριζόμενων, ενημερώνεται αυτόματα και το ηλεκτρονικό βιβλίο εξόδων του λήπτη του στοιχείου. Με την ολοκλήρωση της διαβίβασης και κατόπιν της δημιουργίας του αριθμού ΜΑΡΚ, ενημερώνεται αυτόματα το ηλεκτρονικό βιβλίο εσόδων του εκδότη των στοιχείων, τόσο των αντικριζόμενων όσο και των μη αντικριζόμενων. Πρόκειται για λεπτομέρειες οι οποίες αναφέρονται διεξοδικότερα και στην ΠΟΛ.1138/2020.

Η διευκρινιστική ΠΟΛ. 1017/2020, επεσήμανε τα υποχρεωτικά παιδιά που πρέπει να συμπληρώνονται σε κάθε ηλεκτρονικό τιμολόγιο, από την πλευρά του εκδότη του. Για λόγους πλήρους κατανόησης παρατίθεται η κάτωθι εικόνα, όπως αυτή αντλήθηκε από την οικεία ΠΟΛ. 1017/2020.

Εικόνα 4. Υποχρεωτικά στοιχεία εκδότη τιμολογίου

Πεδίο	Όνομα Πεδίου	Περιγραφή Πεδίου	Χρήση	Τύπος Πεδίου
BT-1*	Αριθμός τιμολογίου	Μοναδικό αναγνωριστικό του παραστατικού.	Μοναδικός Αριθμός Ηλεκτρονικού Τιμολογίου. Η μορφή του κωδικού είναι η εξής: ΑΦΜ ΕΚΔΟΤΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ Α/Α ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΕΙΡΑ ΑΑ	Αναγνωριστικό (Identifier)

Πηγή: ΠΟΛ. 1017/2020

Αντίστοιχα, στην ίδια ΠΟΛ. 1017/2020, αναφέρθηκαν τα υποχρεωτικά στοιχεία που πρέπει να αναγράφονται σε κάθε παραστατικό στοιχείο, αναφορικά με τον πωλητή της υπηρεσίας ή του αγαθού αυτού. Πρόκειται για τα στοιχεία που φαίνονται στην εικόνα που ακολουθεί.

Εικόνα 5. Υποχρεωτικά στοιχεία πωλητή

Πεδίο	Όνομα Πεδίου	Περιγραφή Πεδίου	Χρήση	Τύπος Πεδίου
BT-27*	Όνομα Πωλητή	Το πλήρες επίσημο όνομα με το οποίο ο Πωλητής είναι καταχωρημένος στο εθνικό μητρώο νομικών οντοτήτων ή ως Φορολογητέο πρόσωπο ή άλλως πραγματοποιεί συναλλαγές ως πρόσωπο ή πρόσωπα.	Πλήρης επωνυμία Πωλητή.	Κείμενο (Text)
BT-28	Εμπορική Ονομασία Πωλητή	Ένα όνομα με το οποίο είναι γνωστός ο Πωλητής, διαφορετικό από το Όνομα του Πωλητή (γνωστή και ως Εμπορική ονομασία).	Πλήρης Εμπορική Ονομασία Πωλητή.	Κείμενο (Text)
BT-30	Αναγνωριστικό νομικής καταχώρισης Πωλητή	Ένα αναγνωριστικό που εκδόθηκε από επίσημο μητρώο το οποίο αναγνωρίζει τον Πωλητή ως νομική οντότητα ή πρόσωπο.	Ο Αριθμός ΓΕ.ΜΗ. (εφόσον υπάρχει), διαφορετικά κενό πεδίο.	Αναγνωριστικό (Identifier)
BT-31*	Αναγνωριστικό ΦΠΑ Πωλητή	Το αναγνωριστικό ΦΠΑ του Πωλητή (γνωστό και ως αριθμός αναγνώρισης ΦΠΑ του Πωλητή).	Ο ΑΦΜ/αναγνωριστικό ΦΠΑ του Πωλητή, με το πρόθεμα της χώρας.	Αναγνωριστικό (Identifier)
BT-34*	Ηλεκτρονική διεύθυνση Πωλητή	Αναγνωρίζει την Ηλεκτρονική διεύθυνση του Πωλητή στην οποία πρέπει να παραδοθεί η απάντηση επιπέδου εφαρμογής στο τιμολόγιο	Αναγνωριστικό ηλεκτρονικής διεύθυνσης για τη δρομολόγηση.	Αναγνωριστικό (Identifier)

Πηγή: ΠΟΛ. 1017/2020

Στο τρίτο άρθρο της ΠΟΛ1024/2020 Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι για να τακτοποιηθούν τα ηλεκτρονικά παραστατικά στοιχεία «η χρήση του QR code είναι υποχρεωτική για όλους τους ΦΗΜ (ΦΤΜ, ΑΔΗΜΕ, ΕΑΦΔΣΣ) με την προαναφερθείσα εξαίρεση χρήσης ορισμένων εκτυπωτών. Επίσης παρέχεται εξαίρεση για όσες εγκεκριμένες ΦΤΜ και ΑΔΗΜΕ δεν είναι δυνατή η εκτύπωση QR code, υπό την προϋπόθεση ότι η κατασκευάστρια εταιρία διατηρεί εφαρμογή στο Google Play Store και στο Apple Appstore, για smartphones, ανάγνωσης του υπάρχοντος barcode και παρουσίασης του παραστατικού στην οθόνη του smartphone του ενδιαφερόμενου πολίτη».

Επιπροσθέτως, άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι χαρακτηριστικά επισημάνθηκε από την ΑΑΔΕ (2019) το εξής: «Ειδικά όταν ο Λήπτης διαβιβάζει Αντικριζόμενα Παραστατικά

ημεδαπής, λόγω μη τήρησης της υποχρέωσης διαβίβασης από τον Εκδότη, δημιουργείται λόγος φορολογικού ελέγχου της ασυμφωνίας με τα ηλεκτρονικά βιβλία του Εκδότη».

Λόγω του ότι μία επιπλέον δυνατότητα που παρέχεται από την διαδικτυακή πλατφόρμα ηλεκτρονικής τιμολόγησης της ΑΑΔΕ είναι η διασταύρωση των παραστατικών στοιχείων που ανταλλάσσονται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, καθώς επίσης και των δεδομένων που απεικονίζονται στο αναλυτικό και συνοπτικό ηλεκτρονικό βιβλίο εσόδων και εξόδων. Σε περίπτωση αποκλίσεων, οι επιχειρήσεις έχουν ένα χρονικό διάστημα διμήνου για να προχωρήσουν στις οποίες προσαρμογές, προκειμένου να επέλθει η αναγκαία ταύτιση. Μετά την παρέλευση του διμήνου, η ΑΑΔΕ προβαίνει στην αντιπαραβολή των δεδομένων που απεικονίζονται στις οικείες φορολογικές δηλώσεις που έχουν ήδη υποβληθεί, καθώς επίσης και στα ηλεκτρονικά βιβλία εσόδων και εξόδων.

Τυχούσες ασυμφωνίες που προκύψουν μεταξύ των στοιχείων που δηλώνονται στην ετήσια φορολογική δήλωση των επιχειρήσεων και των στοιχείων που απεικονίζονται στα ηλεκτρονικά βιβλία εσόδων και εξόδων τους μπορεί να είναι είτε δικαιολογημένη είτε αδικαιολόγητη. Σύμφωνα με την ΑΑΔΕ (2019), *«Δικαιολογημένη Ασυμφωνία μπορεί να υπάρξει στις περιπτώσεις ειδικών εξαιρέσεων που προβλέπονται από τις διατάξεις (π.χ. 39B ΦΠΑ)»*. Σε περίπτωση δικαιολογημένης ασυμφωνίας δεν ενεργοποιείται η διαδικασία του ελέγχου. Αυτό όμως δε συμβαίνει και στην περίπτωση αδικαιολόγητης ασυμφωνίας. *«Στην περίπτωση της Αδικαιολόγητης Ασυμφωνίας και ανάλογα με την αξιολόγηση της σοβαρότητας των αποκλίσεων, η Επιχείρηση θα οδηγείται σε φορολογικό έλεγχο και επιβολή κυρώσεων»* (ΑΑΔΕ, 2019).

2.5 Ανησυχίες και Προβλήματα από την Έναρξη Λειτουργίας της Πλατφόρμας MyDATA

Λόγω του εξαιρετικά προσόντα του χαρακτήρα της έναρξης επικοινωνίας της πρακτικής εφαρμογής του my data, από την πλευρά της ΑΑΔΕ, δεν εντοπίζεται πλούσια βιβλιογραφία, στην οποία να επισημαίνονται οι προβληματισμοί, οι ανησυχίες και τα προβλήματα που συνοδεύουν την συγκεκριμένη πλατφόρμα ηλεκτρονικής τιμολόγησης και παρακολούθησης των βιβλίων εσόδων – εξόδων των επιχειρήσεων. Ωστόσο, από το ήδη διαθέσιμο

βιβλιογραφικό και αρθρογραφικό υλικό που μελετήθηκε από πλευράς μας, οι οιωνοί για την επιτυχή εφαρμογή του συγκεκριμένου πονήματος της ΑΑΔΕ, δεν είναι θετικοί. Υπονομεύεται η επιτυχής πρακτική εφαρμογή της συγκεκριμένης ηλεκτρονικής πλατφόρμας, κυρίως λόγω του τρόπου με τον οποίο η ΑΑΔΕ επέλεξε να επικοινωνήσει τις λεπτομέρειες που την συνοδεύουν και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να χρησιμοποιείται, σταδιακά, στην καθημερινότητα του λογιστικού επαγγέλματος (ΕΦΕΕΑ, 2022).

Η παραπάνω αναφερόμενη τοποθέτηση ενισχύεται από την άποψη που επικρατεί για το ότι η ΑΑΔΕ δεν κατάφερε να προσφέρει επαρκές χρονικό διάστημα, τόσο στις επιχειρηματικές μονάδες όσο και στους επαγγελματίες λογιστές, προκειμένου να προσαρμοστούν αποτελεσματικά στις απαιτήσεις και υποχρεώσεις που συνεπάγεται για αμφότερα τα αναφερόμενα μέρη, η έναρξη της λειτουργίας της πλατφόρμας αυτής (ΕΦΕΕΑ, 2022; Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2022). Όπως προαναφέρθηκε, οι υποχρεώσεις και απαιτήσεις που συνοδεύουν το επάγγελμα των λογιστών είναι ήδη πολλές και καταλαμβάνουν αυξημένο μερίδιο του χρόνου που οι επαγγελματίες αφιερώνουν στην κάλυψη των αρμοδιοτήτων τους (Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2021). Προκειμένου να επικοινωνηθεί αποτελεσματικά η πρακτική εφαρμογή αυτού του πονήματος της έναρξης ισχύος της εν λόγω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, καθίσταται απαραίτητη η προσφορά επαρκούς χρονικού διαστήματος, για τους επαγγελματίες λογιστές, προκειμένου να είναι σε θέση να καλύψουν τις ανάγκες επιπρόσθετης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης που πρέπει να λάβουν (Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2021; Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2022; ΕΦΕΕΑ, 2022).

Σε αυτήν την περίπτωση, επρόκειτο να εμφανιζόταν περισσότερο ενισχυμένη η εμπιστοσύνη που οι ίδιοι θα επιδείκνυαν απέναντι στην ΑΑΔΕ, και ως εκ τούτου στην πρακτική εφαρμογή του εν λόγω πονήματός της, εγώ παράλληλα θα ενισχόνταν τα επίπεδα αυτοπεποίθησης των επαγγελματιών απέναντι στον επαρκή και αποτελεσματικό από πλευράς τους χειρισμό της πλατφόρμας my data (Goulias, 2020). Δεδομένης της ανεπαρκούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των επαγγελματιών για την εν λόγω επαρκή και αποτελεσματική χρήση της πλατφόρμας αυτής, η οποία σαφώς προκύπτει από τον περιορισμένο χρόνο που διαθέτουν, η έναρξη ισχύος των υποχρεώσεων που απορρέουν από την πρακτική της εφαρμογή, δεν προσθέτει επιπρόσθετη αξία στο λογιστικό επάγγελμα, αλλά αντιθέτως αυξάνει τα επίπεδα εργασιακής φόρτωσης των επαγγελματιών λογιστών, σε συνδυασμό με την ίδια αυξημένη δυσαρέσκεια που εκφράζεται από πλευράς τους για τον ήδη αυξημένο όγκο υποχρεώσεων και ευθυνών που έχουν επωμιστεί (Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2021; ΕΦΕΕΑ, 2022).

Όμως, οι ανησυχίες που εγείρονται για την αποτελεσματική και επιτυχή εφαρμογή της πλατφόρμας my data, δεν αφορούν μόνο την περίπτωση των επαγγελματιών λογιστών, αλλά και τις ίδιες τις δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις. Προκειμένου να καταφέρουν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις που δημιουργούνται από την έναρξη της εφαρμογής της συγκεκριμένης πλατφόρμας, στην καθημερινότητα της λειτουργίας τους, είναι απαραίτητο να αποκτήσουν προηγμένα τεχνολογικά συστήματα και κατάλληλο λογισμικό υλικό, ώστε να δραστηριοποιούνται με τρόπο που να μην καταλήξει να χαρακτηριστεί ως έκνομος. Απόψεις που επικρατούν, τάσσονται υπέρ του επιχειρήματος της απόδοσης ανεπαρκούς χρόνου, από την πλευρά του υπουργείου οικονομικών, προς το σύνολο των επιχειρηματικών μονάδων, ώστε να καταφέρουν να είναι συνεπείς έναντι των νέων απαιτήσεων που επιβλήθηκαν, μέσω νομοθετημάτων, συνοδευόμενες από την έναρξη της εφαρμογής my data (Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2021; Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2022; ΕΦΕΕΑ, 2022).

Αν και από την πλευρά της ΑΑΔΕ τέθηκε το θετικό επιχείρημα της κοστολογικής και οικονομικής αποφόρτισης των επιχειρηματικών μονάδων κατόπιν της έναρξης της πρακτικής εφαρμογής του my data, στην πράξη τα αποτελέσματα φαίνεται να είναι αντίθετα και να μην επιβεβαιώνουν το ανωτέρω αναφερόμενο θετικό επιχείρημα. Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό μπορεί να μην έχανε την πρακτική ισχύ του, αν από την πλευρά του υπουργείου οικονομικών και της ΑΑΔΕ είχε δοθεί επαρκής χρόνος στην προσαρμογή των επιχειρήσεων, εντός της οποίας υπάγεται και η υποχρέωσή τους να εξοπλιστούν με προηγμένα λογισμικά και τεχνολογικά συστήματα, για να ανταποκριθούν στις νέες δημιουργηθείσες απαιτήσεις (Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών, 2022).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Σκοπός και Ερευνητικά Ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας γένους ποσοτικής έρευνας είναι η διερεύνηση της επίδρασης που έχει η θέσπιση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και διαβίβασης παραστατικών μέσω του my data, στο επάγγελμα του λογιστή. Επίσης, σκοπός είναι η διερεύνηση των φιλιών και των προβλημάτων που προκύπτουν από αυτό το εγχείρημα της ΑΑΔΕ. Προκειμένου να καλυφθεί ο συγκεκριμένος ερευνητικό σκοπό, τίθενται προς απάντηση τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

1. Με ποιον τρόπο έχει επηρεαστεί το λογιστικό επάγγελμα από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω της εφαρμογής my data;
2. Ποιες είναι οι λογιστικές ενέργειες οι οποίες έχουν βοηθηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data;
3. Ποια είναι τα πιο σημαντικά εμπόδια για την αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data;
4. Ποιες είναι οι πεποιθήσεις των λογιστών για τον τρόπο με τον οποίο η ΑΑΔΕ έχει επικοινωνήσει την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης του my data;
5. Ποια είναι η σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ των πεποιθήσεων των λογιστών για την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data και των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους;

3.2 Ερευνητικό Δείγμα και Δειγματοληψία

Ο ερευνητικός πληθυσμός της παρούσας έρευνας απαρτίζεται από το σύνολο των Ελλήνων λογιστών. Το ερευνητικό δείγμα αποτελείται από 201 Έλληνες λογιστές. Για την συγκέντρωση του ερευνητικού δείγματος ακολουθήθηκε αφενός η δειγματοληψία ευκολίας και αφετέρου η δειγματοληψία της χιονοστιβάδας. Θεωρούμε ότι αν δεν είχαμε

χρησιμοποιήσει τον συνδυασμό αυτών των δύο μεθοδολογικών προσεγγίσεων για την συλλογή του ερευνητικού δείγματος δεν θα είχαμε καταφέρει να συγκεντρώσουμε επαρκές πλήθος συμμετεχόντων στο χρονικό διάστημα που είχαμε στη διάθεσή μας για την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Αναλυτικότερα, διευκρινίζεται ότι μέσω της δειγματοληψίας ευκολίας στην έρευνα μπορεί να συμμετέχει όποιος λογιστής είναι διαθέσιμος και έχει την αντίστοιχη πρόθεση, κατά τη στιγμή της λήψης του ερωτηματολογίου.

Χρησιμοποιώντας την μέθοδο της χιονοστιβάδας, είχαμε το δικαίωμα να παροτρύνουμε ανθρώπους που ήδη συμμετείχαν στην έρευνά μας να αποστείλουν τον διαδικτυακό σύνδεσμο που οδηγούσε απείθεια στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, σε άλλους συναδέλφους τους. Στην δυνατότητα αξιοποίησης της συγκεκριμένης μεθοδολογικής προσέγγισης βοήθησε ιδιαίτερος το γεγονός ότι δεν τέθηκαν σημαντικά περιοριστικά κριτήρια που έπρεπε να πληρούνται ώστε οι παραλήπτες να μπορούν να συμμετέχουν στο ερευνητικό της δείγμα. Το μοναδικό περιοριστικό κριτήριο που τέθηκε ήταν η απασχόληση των συμμετεχόντων στο επάγγελμα της λογιστικής.

3.3 Ερευνητικό Εργαλείο

Το ερευνητικό εργαλείο είναι το ερωτηματολόγιο που παρατίθεται, ακριβώς όπως εστάλη στους λογιστές, στο παράρτημα Ι. Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελείται από πέντε ερωτήσεις κλειστού τύπου που αφορούσαν το φύλο, την ηλικία, το εκπαιδευτικό επίπεδο, την θέση εργασίας και τα χρόνια προϋπηρεσίας των συμμετεχόντων στο λογιστικό επάγγελμα.

Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου είναι το κύριο μέρος του. Αποτελείται από ερωτήσεις, οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στις οποίες καλύπτουν τα ανωτέρω διαμορφωμένα ερευνητικά ερωτήματα. Αρχικά, δόθηκε στους συμμετέχοντες ένας πίνακας που απαρτίζεται από 14 προτάσεις που αφορούν θετικά διατυπωμένες πεποιθήσεις για την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data και την επίδρασή της στην καθημερινότητα του επαγγέλματός τους. Ζητήθηκε από τους λογιστές να αξιολογήσουν κάθε μία από αυτές τις

προτάσεις σε μία κλίμακα από το ένα μέχρι το πέντε. Τα επίπεδα αξιοπιστίας Cronbach's Alpha κυμαίνονται στο 0,937, άρα είναι αρκετά υψηλά.

Αμέσως μετά, ακολουθεί ένας πίνακας με 11 ενέργειες – εργασίες που αποτελούν βασικό μέρος των επαγγελματικών υποχρεώσεων των λογιστών. Πρόκειται για εργασίες, όπως ενδεικτικά είναι η έκδοση και καταχώρηση παραστατικών και η αρχειοθέτησή τους, η σύνταξη και η υποβολή δηλώσεων οποιοδήποτε φορολογικού αντικειμένου, η συμφωνία των τραπεζικών υπολοίπων και ο έλεγχος των τραπεζικών συναλλαγών των πελατών, η πραγματοποίηση πληρωμών, ο εντοπισμός λογιστικών σφαλμάτων, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους πελάτες, η διεξαγωγή συναλλαγών με τους δημόσιους οργανισμούς και η αναζήτηση παντός τύπου πληροφοριών. Οι συμμετέχοντες λογιστές κλήθηκαν να αξιολογήσουν σε μία κλίμακα που κυμαίνεται από το ένα μέχρι το πέντε, καθεμία από τις ανωτέρω αναφερόμενες λογιστικές υποχρεώσεις – ενέργειες, με κριτήριο τον βαθμό στον οποίο η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data έχει προβεί βοηθητική σε κάθε μία από αυτές. Τα επίπεδα αξιοπιστίας Cronbach's Alpha κυμαίνονται στο 0,939, άρα είναι αρκετά υψηλά.

Κατόπιν, ακολουθεί πίνακας που απαρτίζεται από οκτώ διαφορετικά εμπόδια της αποτελεσματικής εφαρμογής της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω της εφαρμογής my data. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιου είδους εμποδίων είναι η πολυπλοκότητα του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου, η ανεπάρκεια χρόνου των λογιστών για την εκπαίδευση και επιμόρφωση τους και η αντίσταση τους στις αλλαγές που επέρχονται μέσω της έναρξης ισχύος της ηλεκτρονικής τιμολόγησης που προσφέρεται από το my data. Οι λογιστές που συμμετείχαν στην έρευνα μας, κλήθηκαν να αξιολογήσουν καθένα από τα οκτώ τιθέμενα εμπόδια σε μία κλίμακα από το ένα μέχρι το πέντε, ανάλογα με τον βαθμό που πιστεύουν ότι το συγκεκριμένο εμπόδιο ισχύει και είναι σημαντικό για την υπονόμευση της έναρξης ισχύος και της αποτελεσματικής εφαρμογής της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data. Τα επίπεδα αξιοπιστίας Cronbach's Alpha κυμαίνονται στο 0,841, άρα είναι αρκετά υψηλά.

Τέλος, ακολουθεί πίνακας που απαρτίζεται από συνολικά εννέα θετικά διατυπωμένες προτάσεις, που αφορούν θετικές πεποιθήσεις σχετικά με την εφαρμογή και την έναρξη ισχύος της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data. Ενδεικτικά, ορισμένες από αυτές τις πεποιθήσεις είναι η μείωση της φοροδιαφυγής μέσω του my data, η γενικότερη αισιοδοξία των λογιστών για την έναρξη ισχύος και εφαρμογής του, ο βαθμός στον οποίο η ΑΑΔΕ ελέγχει αποτελεσματικά την πρακτική εφαρμογή του συγκεκριμένου πονήματος, η ο βαθμός

στον οποίο η ΑΑΔΕ διαθέτει άρτια οργάνωση για την αποφυγή προβλημάτων στην εν λόγω πρακτική εφαρμογή. Οι λογιστές που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα κλήθηκαν να αξιολογήσουν καθεμία από αυτές τις θετικά διατυπωμένες πεποιθήσεις σε μία κλίμακα που κυμαίνεται από το ένα μέχρι το πέντε, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο συμφωνούν ή διαφωνούν. Τα επίπεδα αξιοπιστίας Cronbach's Alpha κυμαίνονται στο 0,936, άρα είναι αρκετά υψηλά.

3.4 Συλλογή Ερευνητικών Δεδομένων

Τα ερευνητικά δεδομένα της παρούσας πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας είναι οι απαντήσεις των λογιστών που απαρτίζουν το ερευνητικό δείγμα αυτής, στο ερωτηματολόγιο του παραρτήματος Ι, το οποίο περιγράφεται με λεπτομέρεια στην αμέσως προηγούμενη ενότητα. Μόλις λάβαμε την έγκριση του επιβλέποντος καθηγητή για την ορθότητα του ερωτηματολογίου και την πληρότητα αυτού, τότε προβήκαμε στην καταχώρησή του στο Google Forms. Χρησιμοποιήθηκε η συγκεκριμένη διαδικτυακή πλατφόρμα για τον διαμοιρασμό του ερωτηματολογίου, λόγω του ότι είναι απλή και προσιτή στην χρήση και διευκολύνει ιδιαίτερος όλα τα επιμέρους στάδια από τα οποία απαρτίζεται η διεξαγωγή της συλλογής ερευνητικών δεδομένων μέσω ερωτηματολογίου.

Κατόπιν της καταχώρησης του ερευνητικού εργαλείου στην συγκεκριμένη πλατφόρμα, δημιουργήθηκε ένα link το οποίο εστάλη μέσω e-mail στον ερευνητικό πληθυσμό. Οι παραλήπτες του e-mail, κατόπιν της είσοδου τους στο ανώτερο αναφερόμενο link, είχαν τη δυνατότητα να προχωρήσουν στην ηλεκτρονική συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Η πλατφόρμα Google Forms, μόλις ολοκληρωνόταν η συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου, προέβαινε στην σε πραγματικό χρόνο αφενός στην ενημέρωση του αριθμού των απαντήσεων που είχαν συγκεντρωθεί Άννα δεδομένη χρονική στιγμή και αφετέρου στην αναλυτική καταχώρηση, σε αρχείο excel, των απαντήσεων του κάθε συμμετέχοντα στα επιμέρους πεδία του ερωτηματολογίου.

Λόγω του ότι, όπως προαναφέρθηκε, στο πλαίσιο της μεθοδολογίας της δειγματοληψίας που ακολουθήσαμε, συμπεριλήφθηκε η μέθοδος της χιονοστιβάδας, δεν μπορούμε να έχουμε ακριβή διαμόρφωση του ποσοστού απόκρισης των Ελλήνων λογιστών που έλαβαν μέσω e-

mail το link του ερωτηματολογίου. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το ποσοστό των παραληπτών το e-mail που εν τέλει ανταποκρίθηκαν και προέβησαν στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Αυτό διότι δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τον συνολικό αριθμό των παραληπτών του link του ερωτηματολογίου. Ωστόσο, σκοπός μας ήταν να συγκεντρωθούν περισσότερα από 100 ορθά και πλήρως συμπληρωμένα ερωτηματολόγια, όπως και έγινε, την στιγμή κατά την οποία τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια που συγκεντρώσαμε ήταν 201, όπως προαναφέρθηκε.

Το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την αποστολή του link στους παραλήπτες, μέχρι και την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης των ερευνητικών δεδομένων, δηλαδή των 201 ερωτηματολογίων, ήταν περίπου δύο μήνες και πιο συγκεκριμένα από τις 18/7/2022 μέχρι και τις 30/9/2022. Μόλις συγκεντρώθηκαν τα 201 ερωτηματολόγια, διακόπηκε η δυνατότητα λήψης περαιτέρω απαντήσεων και προχωρήσαμε στην αποθήκευση του excel που διαμορφώθηκε αυτόματα από την πλατφόρμα της Google Forms, το οποίο συμπεριελάμβανε το σύνολο των απαντήσεων των συμμετεχόντων ανά ερώτηση και ανά συμμετέχοντα.

Στο συγκεκριμένο αρχείο πραγματοποιήθηκε η κωδικοποίηση των ερευνητικών δεδομένων. Χρειάστηκε να κωδικοποιηθούν οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου που αφορούσε τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά και τις συνθήκες της επαγγελματικής τους ενασχόλησης. Έτσι, επί παραδείγματι, στην περίπτωση του φύλου, όπου αναφερόταν όρος «Άνδρας», καταχωρήθηκε ο αριθμός «1», όπου αναφερόταν όρος «Γυναίκα», καταχωρήθηκε ο αριθμός «2», ακολουθώντας την σειρά παράθεσης των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο όπως αυτή φαίνεται στο παράρτημα I. Με τον ίδιο τρόπο πραγματοποιήθηκε η κωδικοποίηση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου και στα υπόλοιπα ερωτήματα. Έτσι, στο ανώτερο αναφερόμενο αρχείο excel, μετά την ολοκλήρωση της κωδικοποίησης των ερευνητικών δεδομένων, δεν υπήρχαν λέξεις, αλλά μόνο αριθμοί. Στη συνέχεια, τα ερευνητικά δεδομένα μεταφέρθηκαν στο SPSS, το οποίο είναι το λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε για την στατιστική ανάλυση.

3.5 Ερευνητική Ηθική

Θεωρούμε ότι στην παρούσα πρωτογενή ποσοτική έρευνα, λόγω του θέματος αυτής, δεν θίγονται η αξιοπρέπεια, ο σεβασμός και τα ανθρώπινα δικαιώματα των συμμετεχόντων. Ωστόσο, κατά την αποστολή του link του ερωτηματολογίου μέσω e-mail, οι παραλήπτες ενημερώθηκαν σε αντίστοιχο εισαγωγικό κείμενο που συμπεριλάβαμε, για τον τίτλο της διπλωματικής εργασίας, για τα προσωπικά μου στοιχεία, όπως επί παραδείγματι για το ονοματεπώνυμο και τα στοιχεία επικοινωνίας μου, καθώς επίσης και για το ότι η συγκεκριμένη έρευνα γίνεται μόνο για σκοπούς ολοκλήρωσης της διπλωματικής εργασίας. Επίσης, ενημερώθηκαν για την μη δημοσίευση προσωπικών δεδομένων τους, καθώς και για την πλήρη ανωνυμία τους. Τέλος, διευκρινίστηκε ότι η συμμετοχή των παραληπτών του e-mail στην παρούσα έρευνα είναι εθελοντική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των στατιστικών αναλύσεων των απαντήσεων των συμμετεχόντων στο ερωτηματολόγιο του παραρτήματος Ι. Αρχικά, παρουσιάζονται τα δημογραφικά αποτελέσματα, δηλαδή τα αποτελέσματα του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου και στη συνέχεια, η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται ανά ερευνητικό ερώτημα.

4.1 Δημογραφικά

Η παρουσίαση των δημογραφικών αποτελεσμάτων γίνεται αξιοποιώντας την περιγραφική στατιστική. Τα αποτελέσματα των δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων παρουσιάζονται μέσω των κάτωθι πινάκων, οι οποίοι περιλαμβάνουν την συχνότητα, το ποσοστό και την αθροιστική συχνότητα των απαντήσεων των συμμετεχόντων ανά δημογραφικό χαρακτηριστικό.

Πίνακας 1. Φύλο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Ποσοστό έγκυρων απαντήσεων	Αθροιστική συχνότητα
Άνδρας	100	49,8	49,8	49,8
Γυναίκα	101	50,2	50,2	100,0
Σύνολο	201	100,0	100,0	

Σύμφωνα με τα παραπάνω αποτελέσματα, προκύπτει ότι υπάρχει απόλυτη ισοκατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών στο ερευνητικό δείγμα. Αναλυτικότερα, το 50,2% του ερευνητικού δείγματος, που αντιστοιχεί σε 101 άτομα, είναι γυναίκες και το υπόλοιπο 49,8%, που αντιστοιχεί σε 100 άτομα είναι άνδρες.

Πίνακας 2. Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Ποσοστό έγκυρων απαντήσεων	Αθροιστική συχνότητα
18-35 ετών	82	40,8	40,8	40,8
36-55 ετών	108	53,7	53,7	94,5
Άνω των 55 ετών	11	5,5	5,5	100,0
Σύνολο	201	100,0	100,0	

Τα αποτελέσματα που αφορούν την ηλικία των συμμετεχόντων δείχνουν ότι το 53,7% του ερευνητικού δείγματος, που αντιστοιχεί σε 108 άτομα, είναι ηλικίας μεταξύ 36 – 55 ετών και στη συνέχεια, ακολουθεί το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό του 40,8%, που αντιστοιχεί σε 82 άτομα που είναι μεταξύ 18 – 35 ετών. Η μειοψηφία του υπολοίπου 5,5% των συμμετεχόντων, δηλαδή 11 άτομα του ερευνητικού δείγματος είναι άνω των 55 ετών.

Πίνακας 3. Θέση εργασίας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Ποσοστό έγκυρων απαντήσεων	Αθροιστική συχνότητα
Υπάλληλος	100	49,8	49,8	49,8
Προϊστάμενος	6	3,0	3,0	52,7
Διευθυντής	5	2,5	2,5	55,2
Διοικητικό Στέλεχος ή Ιδιοκτήτης λογιστικού γραφείου/επιχείρησης	90	44,8	44,8	100,0
Σύνολο	201	100,0	100,0	

Όσον αφορά την θέση εργασίας, το 49,8% των συμμετεχόντων, δηλαδή 100 άτομα, δήλωσαν ότι είναι υπάλληλοι. Το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο ποσοστό είναι το 44,8% του ερευνητικού δείγματος, που αντιστοιχεί σε 90 άτομα που εργάζονται ως διοικητικά στελέχη ή είναι ιδιοκτήτες λογιστικού γραφείου. Κατόπιν, ακολουθούν δύο μειοψηφικά ποσοστά. Πρώτον, το 3% του ερευνητικού δείγματος, δηλαδή έξι άτομα, δήλωσαν ότι έχουν θέση προϊσταμένου και το υπόλοιπο 2,5% των συμμετεχόντων, δηλαδή πέντε άτομα, δήλωσαν ότι έχουν διευθυντική θέση στο λογιστήριο που εργάζονται.

Πίνακας 4. Χρόνια απασχόλησης στο λογιστικό επάγγελμα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Ποσοστό έγκυρων απαντήσεων	Αθροιστική συχνότητα
Λιγότερα από 2 χρόνια	21	10,4	10,4	10,4
Μεταξύ 2-5 χρόνια	26	12,9	12,9	23,4
Περισσότερα από 5 χρόνια	154	76,6	76,6	100,0
Σύνολο	201	100,0	100,0	

Αναφορικά με την προϋπηρεσία τους, η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων, δηλαδή το 76,6% που αντιστοιχεί σε 154 άτομα, δήλωσαν ότι έχουν προϋπηρεσία που ξεπερνά τα πέντε χρόνια. Το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο ποσοστό είναι το 12,9% των συμμετεχόντων, δηλαδή 26 άτομα, που δήλωσαν ότι έχουν προϋπηρεσία μεταξύ δύο έως πέντε ετών και τέλος, ακολουθεί το μικρότερο ποσοστό που αντιστοιχεί στο 10,4% του ερευνητικού δείγματος, που αποτελείται από 21 άτομα τα οποία δήλωσαν ότι έχουν προϋπηρεσία μικρότερη των δύο ετών στο λογιστικό επάγγελμα.

Πίνακας 5. Εκπαιδευτικό επίπεδο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Ποσοστό έγκυρων απαντήσεων	Αθροιστική συχνότητα
Τριτοβάθμια εκπαίδευση	114	56,7	56,7	56,7
Μεταπτυχιακό	74	36,8	36,8	93,5
Διδακτορικό	5	2,5	2,5	96,0
Άλλο	8	4,0	4,0	100,0
Σύνολο	201	100,0	100,0	

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων λογιστών, το υψηλότερο ποσοστό αντιστοιχεί στο 56,7% του ερευνητικού δείγματος, δηλαδή σε 114 άτομα που δήλωσαν ότι είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αμέσως μετά, ακολουθεί το 36,8%, που αντιστοιχεί σε 74 άτομα που δήλωσαν ότι έχουν μεταπτυχιακό. Η μειοψηφία του 2,5%, που αντιστοιχεί σε πέντε άτομα, δήλωσαν ότι έχουν διδακτορικό και το υπόλοιπο 4%, που αντιστοιχεί σε οκτώ άτομα, δήλωσαν ότι έχουν εκπαιδευτικό επίπεδο διαφορετικό από τις προηγούμενες αναφερόμενες περιπτώσεις.

4.2 Με ποιον τρόπο έχει επηρεαστεί το λογιστικό επάγγελμα από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω της εφαρμογής my data;

Η απάντηση στο συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα δίνεται χρησιμοποιώντας τον μέσο όρο των απαντήσεων των συμμετεχόντων στον πρώτο πίνακα του δευτέρου μέρους του ερωτηματολογίου, καθώς επίσης και τις τυπικές αποκλίσεις. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι στις 14 θετικά διατυπωμένες πεποιθήσεις που αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να καταχωρήσουν έναν αριθμό που κυμαίνεται από το ένα μέχρι το πέντε, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο διαφωνούν ή συμφωνούν αντίστοιχα με την καθεμία από αυτές. Επομένως, όσο πιο κοντά στον αριθμό πέντε κυμαίνονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε κάθε μία πεποίθηση, τόσο υψηλότερα είναι τα επίπεδα συμφωνίας των συμμετεχόντων με αυτήν και το αντίθετο συμβαίνει σε περίπτωση κατά την οποία μέσοι όροι κυμαίνονται σε επίπεδα πλησίον της μονάδας. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 6. Πεποιθήσεις για τον αντίκτυπο της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω my data στο λογιστικό επάγγελμα

	N	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
1. Η χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης δεν μειώνει τον ρόλο των λογιστών	201	3,9801	1,13119
2. Η χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης βελτιώνει συνολικά το επάγγελμα του λογιστή	201	3,3184	1,26020
3. Προτιμώ την ηλεκτρονική τιμολόγηση από το χειρόγραφο σύστημα τιμολόγησης	201	3,9851	1,14664
4. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση ελαχιστοποιεί την πιθανότητα ανθρώπινων λαθών	201	3,0149	1,15533
5. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει μειώσει το λειτουργικό κόστος των εταιρειών	201	2,1592	1,38727
6. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει απλοποιήσει συνολικά το επάγγελμα του λογιστή	201	2,1343	1,05208
7. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει γρήγορη αναζήτηση πληροφοριών και δεδομένων	201	3,7413	1,09669

8. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει μειώσει τον χρόνο που απαιτείται για τις λογιστικές εργασίες	201	2,2935	1,19097
9. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει εξοικονόμηση χρόνου στους λογιστές	201	2,3184	1,16538
10. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση αυξάνει την ποιότητα των παραγόμενων λογιστικών αναφορών	201	3,0448	1,09681
11. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις	201	2,9104	1,14540
12. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει νέες λύσεις επικοινωνίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη	201	3,1244	1,15735
13. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση βελτιώνει την πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων μερών	201	3,4876	1,07754
14. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει πιο αποτελεσματικό λογιστικό έλεγχο	201	3,4577	1,13554

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι συμμετέχοντες θεωρούν πως η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data δεν καταλήγει να μειώνει τον ρόλο τους στο λογιστικό επάγγελμα ($M=3,98$). Επίσης, δείχνουν να προτιμούν την ηλεκτρονική τιμολόγηση από το χειρόγραφο σύστημα τιμολόγησης ($M=3,99$) και θεωρούν ότι ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει γρήγορη αναζήτηση πληροφοριών και δεδομένων ($M=3,74$). Πρόκειται για τρία σημεία στα οποία εντοπίζονται υψηλότερη μέσοι όροι στις απαντήσεις τους.

Συνεχίζοντας, οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι η χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης βελτιώνει σε μέτριο βαθμό το επάγγελμα τους ($M=3,32$), ενώ σε μέτριο βαθμό καταλήγει να ελαχιστοποιεί την πιθανότητα ανθρωπίνων λαθών ($M=3,04$). Επιπροσθέτως, θεωρούν ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση αυξάνει σε μέτριο βαθμό την ποιότητα των λογιστικών αναφορών που δημιουργούνται. Πιστεύουν ότι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προσφέρεται από την πλευρά της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στις επιχειρήσεις είναι μέτριο ($M=2,91$) και το ίδιο μέτρια είναι και η προσφορά της ηλεκτρονικής τιμολόγησης σε νέες επικοινωνία και λύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη των επιχειρήσεων ($M=3,12$). Τέλος, θεωρούν ότι ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει μέτρια επίπεδα βελτίωσης στην πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων μερών ($M=3,48$) και μέτρια αποτελεσματικότερο λογιστικό έλεγχο ($M=3,46$).

Συνεχίζοντας, οι συμμετέχοντες λογιστές δεν θεωρούν ότι ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει προβεί σε μείωση του λογιστικού κόστους των εταιρειών (M=2,16). Επίσης, διαφωνούν με την άποψη ότι έχει απλοποιήσει το επάγγελμά τους (M=2,13). Συν τοις άλλοις, θεωρούν ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση δεν έχει βοηθήσει στην μείωση του χρόνου που απαιτείται για την διεκπεραίωση διαφόρων λογιστικών διεργασιών (M=2,29). Αυτό ταυτίζεται με την άποψη ότι μέσω της ηλεκτρονικής τιμολόγησης δεν προσφέρεται εξοικονόμηση χρόνου στους λογιστές (M=2,31).

4.3 Ποιες είναι οι λογιστικές ενέργειες οι οποίες έχουν βοηθηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data;

Η απάντηση στο συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα δίνεται χρησιμοποιώντας τον μέσο όρο των απαντήσεων των συμμετεχόντων στον δεύτερο πίνακα του δευτέρου μέρους του ερωτηματολογίου, καθώς επίσης και τις τυπικές αποκλίσεις. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι στις 11 λογιστικές δραστηριότητες – ενέργειες – υποχρεώσεις που αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να καταχωρήσουν έναν αριθμό που κυμαίνεται από το ένα μέχρι το πέντε, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο διαφωνούν ή συμφωνούν, αντίστοιχα, με την θετική συμβολή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω my data με την καθεμία από αυτές. Επομένως, όσο πιο κοντά στον αριθμό πέντε κυμαίνονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε κάθε μία πεποιθήση, τόσο υψηλότερα είναι τα επίπεδα θετικής συμβολής της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω my data σε αυτήν και το αντίθετο συμβαίνει σε περίπτωση κατά την οποία μέσοι όροι κυμαίνονται σε επίπεδα πλησίον της μονάδας. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 7. Βαθμός συμβουλές της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω my data σε συγκεκριμένες λογιστικές ενέργειες

	N	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
Εντοπισμός λογιστικών σφαλμάτων	201	3,0697	1,13363
Καταχώριση παραστατικών	201	3,0647	1,22914
Αναζήτηση πληροφοριών	200	3,0350	1,14908
Έκδοση παραστατικών	201	2,9900	1,30380
Αρχειοθέτηση παραστατικών	201	2,7910	1,37336
Σύνταξη και υποβολή παντός τύπου δηλώσεων	201	2,4826	1,26133

Έλεγχος τραπεζικών συναλλαγών	201	2,3483	1,27989
Συμφωνία τραπεζικών υπολοίπων	201	2,3284	1,23760
Παροχή συμβουλών στους επιχειρηματίες	201	2,2985	1,12714
Πραγματοποίηση πληρωμών παντός τύπου	201	2,0050	1,10679
Συναλλαγές με τους δημόσιους φορείς	201	1,9154	1,13922

Προτού σχολιαστούν οι μέσοι όροι που παρατίθενται στον παραπάνω πίνακα, διευκρινίζεται ότι η κατάταξη των λογιστικών ενεργειών στον πίνακα έχει γίνει με φθίνουσα σειρά των μέσων τιμών που αντιστοιχούν σε κάθε μία από αυτές. Σε γενικές γραμμές, παρατηρείται ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data δεν έχει προσφέρει αρκετά μεγάλη υποβοήθηση στην διεκπεραίωση των παραπάνω λογιστικών ενεργειών. Αυτό διαπιστώνεται λόγω του ότι ο υψηλότερος μέσος όρος που παρατηρείται στον παραπάνω πίνακα κυμαίνεται στο 3,07, δηλαδή σε μέτρια επίπεδα.

Πιο συγκεκριμένα, η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data έχει διευκολύνει σε μέτριο βαθμό τον εντοπισμό λογιστικών σφαλμάτων (M=3,07) και την καταχώρηση παραστατικών (M=3,06), καθώς επίσης και την αναζήτηση πληροφοριών (M=3,03), την έκδοση παραστατικών (M=2,99) και την αρχειοθέτηση αυτών (M=2,79). Μικρός βαθμός υποβοήθησης από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data παρατηρείται στην περίπτωση της σύνταξης και υποβολής δηλώσεων (M=2,48), στον έλεγχο των τραπεζικών συναλλαγών (M=2,34), στην συμφωνία των τραπεζικών υπολοίπων (M=2,33), στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (M=2,29), στην πραγματοποίηση πληρωμών (M= 2,01) και στις συναλλαγές με τους δημόσιους οργανισμούς (M=1,92).

4.4 Ποια είναι τα πιο σημαντικά εμπόδια για την αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data;

Η απάντηση στο συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα δίνεται χρησιμοποιώντας τον μέσο όρο των απαντήσεων των συμμετεχόντων στον τρίτο πίνακα του δευτέρου μέρους του ερωτηματολογίου, καθώς επίσης και τις τυπικές αποκλίσεις. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι στα 8 εμπόδια που αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να καταχωρήσουν έναν αριθμό που κυμαίνεται από το ένα μέχρι το πέντε, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο διαφωνούν ή συμφωνούν, αντίστοιχα, με την άσκηση σημαντικής

επιρροής στην αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω my data. Επομένως, όσο πιο κοντά στον αριθμό πέντε κυμαίνονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε κάθε ένα εμπόδιο, τόσο υψηλότερα είναι τα επίπεδα στα οποία οι λογιστές θεωρούν σημαντικό για την παρεμπόδιση της αποτελεσματικής εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data και το αντίθετο συμβαίνει σε περίπτωση κατά την οποία μέσοι όροι κυμαίνονται σε επίπεδα πλησίον της μονάδας. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 8. Εμπόδια αποτελεσματικής εφαρμογής της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data

	N	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
Πολυπλοκότητα και ευμεταβλητότητα της ελληνικής νομοθεσίας	201	4,4478	,99424
Ανεπάρκεια οικονομικών πόρων των επιχειρήσεων για απόκτηση προηγμένων πληροφοριακών συστημάτων	201	4,0945	1,04212
Ελλιπής χρόνος εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των λογιστών	201	4,0498	1,13469
Δυσχέρειες τεχνικής εγκατάστασης των πληροφοριακών συστημάτων στις επιχειρήσεις	201	3,6915	1,07442
Απουσία εφαρμογών που είναι φιλικές προς τους χρήστες	201	3,6020	1,21276
Αδυναμία κατανόησης του τρόπου λειτουργίας των διαθέσιμων εφαρμογών	201	3,5821	1,12449
Ελλιπής εμπιστοσύνη στην τεχνολογία και το διαδίκτυο	201	2,9303	1,14679
Αντίσταση των λογιστών στην αλλαγή που επιφέρει ο τεχνολογικός μετασχηματισμός του επαγγέλματός τους	201	2,8557	1,40146

Αρχικά, διευκρινίζεται ότι η κατάταξη των εμποδίων στον πίνακα έχει γίνει με φθίνουσα σειρά των μέσων τιμών που αντιστοιχούν σε καθένα από αυτά. Παρατηρώντας τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα, αποδεικνύεται ότι σημαντικότερα εμπόδια για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data είναι η πολυπλοκότητα και διαρκής μεταβολή της ελληνικής νομοθεσίας (M=4,45), το γεγονός ότι δεν υπάρχουν οι οικονομικοί πόροι των επιχειρηματικών μονάδων προκειμένου να είναι ικανές να αποκτήσουν προηγμένα

πληροφοριακά συστήματα ($M=4,09$), καθώς επίσης και το ότι οι λογιστές δεν έχουν επαρκή χρόνο για να εκπαιδευτούν και επιμορφωθούν περαιτέρω ($M=4,05$). Επίσης, αρκετά σημαντικά εμπόδια είναι οι δυσχέρειες που προκαλούνται για την αποτελεσματική τεχνική εγκατάσταση των πληροφοριακών συστημάτων στις επιχειρηματικές μονάδες ($M=3,69$), καθώς επίσης και το γεγονός ότι απουσιάζουν εφαρμογές, των οποίων η χρήση καταλήγει να είναι φιλική προς τον χρήστη ($M=3,60$).

Μέτρια προς αρκετά σημαντικό εμπόδιο είναι το γεγονός ότι υπάρχει αδυναμία στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν οι διαθέσιμες εφαρμογές ($M=3,58$). Μέτριας δυναμικότητας εμπόδια είναι τα χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης που υπάρχουν από τους χρήστες προς τα τεχνολογικά μέσα και το διαδίκτυο ($M=2,93$), καθώς επίσης και η αντίσταση των επαγγελματιών λογιστών στις αλλαγές που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση των λογιστικών διεργασιών και τον ευρύτερο ψηφιακό μετασχηματισμό που διαδραματίζεται στην επαγγελματική τους πραγματικότητα ($M=2,86$).

4.5 Ποιες είναι οι πεποιθήσεις των λογιστών για τον τρόπο με τον οποίο η ΑΑΔΕ έχει επικοινωνήσει την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης του my data;

Η απάντηση στο συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα δίνεται χρησιμοποιώντας τον μέσο όρο των απαντήσεων των συμμετεχόντων στον τελευταίο πίνακα του δευτέρου μέρους του ερωτηματολογίου, καθώς επίσης και τις τυπικές αποκλίσεις. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι στις 9 πεποιθήσεις που αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να καταχωρήσουν έναν αριθμό που κυμαίνεται από το ένα μέχρι το πέντε, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο διαφωνούν ή συμφωνούν, αντίστοιχα. Επομένως, όσο πιο κοντά στον αριθμό πέντε κυμαίνονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε κάθε μία πεποίθηση, τόσο υψηλότερα είναι τα επίπεδα συμφωνίας των λογιστών με αυτήν και το αντίθετο συμβαίνει σε περίπτωση κατά την οποία μέσοι όροι κυμαίνονται σε επίπεδα πλησίον της μονάδας. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 9. Πεποιθήσεις λογιστών για τρόπο επικοινωνίας της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data από την ΑΑΔΕ

	N	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
Έχω καταλάβει πλήρως πώς λειτουργεί το MyData	201	3,3035	1,12358
Είμαι αισιόδοξος/η για την εφαρμογή του MyData	201	2,5025	1,24549
Είμαι βέβαιος/η ότι η εφαρμογή του MyData θα είναι επιτυχής	201	2,4080	1,29334
Πιστεύω ότι η εφαρμογή του MyData δεν θα συνοδεύεται από προβλήματα από την πλευρά των εταιρειών	201	2,2289	1,23587
Πιστεύω ότι το MyData θα μειώσει τη φοροδιαφυγή	201	2,2090	1,20670
Πιστεύω ότι το MyData θα μειώσει το διοικητικό κόστος των εταιρειών	201	2,0896	1,12780
Η ΑΑΔΕ έχει παράσχει όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή και χρήση του MyData	201	1,8308	1,09144
Αισθάνομαι ότι η ΑΑΔΕ έχει τα πάντα υπό έλεγχο σχετικά με την εφαρμογή του MyData	201	1,7910	,99304
Αισθάνομαι ότι όλα είναι καλά οργανωμένα σχετικά με την εφαρμογή του MyData	201	1,7114	,94674

Στον παραπάνω πίνακα, οι πεποιθήσεις των λογιστών έχουν παρουσιαστεί με φθίνουσα σειρά των μέσων όρων που αντιπροσωπεύει κάθε μία εξ αυτών. Σε γενικές γραμμές, παρατηρείται ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data δεν έχει επικοινωνηθεί αποτελεσματικά από την πλευρά της ΑΑΔΕ, σύμφωνα με την άποψη των συμμετεχόντων λογιστών στην παρούσα έρευνα. Αυτό διαπιστώνεται λόγω του ότι ο υψηλότερος μέσος όρος που παρατηρείται στον παραπάνω πίνακα κυμαίνεται στο 3,30, δηλαδή σε μέτρια επίπεδα.

Πιο συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες λογιστές έχουν καταλάβει σε μέτριο βαθμό τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η εφαρμογή my data (M=3,30). Εμφανίζονται λίγο έως μέτρια αισιόδοξοι για την εφαρμογή του my data (M=2,50).

Συν τοις άλλοις, δηλώνουν χαμηλά επίπεδα βεβαιότητας για το ότι η εφαρμογή my data θα είναι επιτυχής (M= 2,41) και ότι δεν θα συνοδεύεται από προβλήματα, από την πλευρά των εταιρειών (M=2,23). Δεν πιστεύουν ότι το my data θα οδηγήσει στην μείωση της

φοροδιαφυγής (M=2,21) και στην μείωση του διοικητικού κόστους των επιχειρηματικών μονάδων (M=2,21). Επίσης, δεν θεωρούν ότι από την πλευρά της ΑΑΔΕ έχει παρασχεθεί το σύνολο των απαιτούμενων λεπτομερειών αναφορικά με την εφαρμογή και χρήση του my data (M=1,83). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα θεωρούν ότι η ΑΑΔΕ δεν έχει τον πλήρη έλεγχο της κατάστασης, όσον αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή του my data (M=1,79). Αυτό συνάδει με την διαίσθηση των λογιστών συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα για το ότι δεν είναι όλα καλά οργανωμένα σχετικά με την εφαρμογή του my data (M=1,71).

4.6 Ποια είναι η σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ των πεποιθήσεων των λογιστών για την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data και των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους;

Η απάντηση στο συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα γίνεται μέσω επαγωγικής στατιστικής. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εντοπιστεί η συσχέτιση που διαμορφώνεται μεταξύ των πεποιθήσεων των λογιστών για την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data και των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους, πραγματοποιείται ο παραμετρικός έλεγχος συσχέτισης Pearson. Τα επίπεδα εμπιστοσύνης ορίζονται στο 95%. Αυτό σημαίνει ότι στατιστικά σημαντικές συσχέτισης προκύπτουν όταν $\text{sig.} < 0,05$.

Πίνακας 10. Συσχέτιση μεταξύ των πεποιθήσεων των λογιστών για την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data και των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους

		Φύλο	Ηλικία	Θέση εργασίας	Χρόνια εργασίας	Εκπαιδευτικό επίπεδο
Επίδραση ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα	Pearson Correlation	,056	-,143	-,325	-,099	,198
	Sig. (2-tailed)	,433	,043*	,000*	,162	,005*
	N	201	201	201	201	201
Οφέλη ηλεκτρονικής τιμολόγησης σε συγκεκριμένες λογιστικές ενέργειες	Pearson Correlation	-,027	-,264	-,376	-,174	,099
	Sig. (2-tailed)	,708	,000*	,000*	,014*	,161
	N	200	200	200	200	200
Εμπόδια αποτελεσματικής	Pearson Correlation	,159	-,068	-,085	,075	-,060
	Sig. (2-tailed)	,025*	,338	,232	,292	,400

εφαρμογής ηλεκτρονικής τιμολόγησης	N	201	201	201	201	201
Επάρκεια επικοινωνίας εφαρμογής my data από την ΑΑΔΕ	Pearson Correlation	,102	-,214	-,425	-,171	,177
	Sig. (2-tailed)	,152	,002*	,000*	,015*	,012*
	N	201	201	201	201	201

*Στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($sig.<0,05$)

Το φύλο αποτελεί ένα δημογραφικό χαρακτηριστικό που εμφανίζει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μόνο στην περίπτωση της αξιολόγησης των εμποδίων για την αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι η συγκεκριμένη προκύπτουσα στατιστικά σημαντική συσχέτιση είναι θετική. Αυτό σημαίνει ότι οι γυναίκες θεωρούν ότι προκύπτουν περισσότερα εμπόδια για την αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του my data, συγκριτικά με τους άνδρες.

Το δημογραφικό χαρακτηριστικό της ηλικίας παρουσιάζει τρεις στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις, το σύνολο εκ των οποίων είναι αρνητικές. Η πρώτη, αφορά την αξιολόγηση της επίδρασης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα, η δεύτερη αφορά τα οφέλη που προκύπτουν από την ηλεκτρονική τιμολόγηση στην υποβοήθηση συγκεκριμένων λογικών ενεργειών και η τρίτη αφορά το ζήτημα της επάρκειας της επικοινωνίας της εφαρμογής my data από την ΑΑΔΕ. Λόγω του ότι οι συσχετίσεις που προέκυψαν είναι αρνητικές, εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι λογιστές μικρότερης ηλικίας θεωρούν σημαντικότερη και μεγαλύτερη την επίδραση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα. Επίσης, οι λογιστές μικρής ηλικίας θεωρούν ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data επωφελή σε μεγαλύτερο βαθμό τις καθημερινές λογιστικές ενέργειες και διεργασίες. Τέλος, οι λογιστές μικρότερης ηλικίας εμφανίζονται πιο επιεικείς στην αξιολόγηση του τρόπου και της επάρκειας που η ΑΑΔΕ έχει επικοινωνήσει την εφαρμογή του my data. Αντίθετα, οι λογιστές μεγαλύτερης ηλικίας καταλήγουν να είναι αυστηρότεροι και ως εκ τούτου να αξιολογούν χαμηλότερα, τις τρεις ανωτέρω αναφερόμενες κατηγορίες πεποιθήσεων.

Το δημογραφικό χαρακτηριστικό της θέσης εργασίας εμφανίζει τρεις στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις, το σύνολο εκ των οποίων είναι αρνητικές. Η πρώτη, αφορά την αξιολόγηση της επίδρασης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα, η δεύτερη αφορά τα οφέλη που προκύπτουν από την ηλεκτρονική τιμολόγηση στην υποβοήθηση συγκεκριμένων

λογικών ενεργειών και η τρίτη αφορά το ζήτημα της επάρκειας της επικοινωνίας της εφαρμογής my data από την ΑΑΔΕ. Λόγω του ότι οι συσχετίσεις που προέκυψαν είναι αρνητικές, εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι λογιστές που κατέχουν θέσεις εργασίας μικρότερης ευθύνης, όπως είναι επί παραδείγματι οι υπάλληλοι, θεωρούν σημαντικότερη και μεγαλύτερη την επίδραση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα. Επίσης, η εν λόγω κατηγορία λογιστών θεωρούν ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data επωφελή σε μεγαλύτερο βαθμό τις καθημερινές λογιστικές ενέργειες και διεργασίες. Τέλος, οι λογιστές με θέσεις εργασίας μικρότερης ευθύνης εμφανίζονται πιο επιεικείς στην αξιολόγηση του τρόπου και της επάρκειας που η ΑΑΔΕ έχει επικοινωνήσει την εφαρμογή του my data. Αντίθετα, οι λογιστές που έχουν θέσεις εργασίας μεγαλύτερης ευθύνης, όπως είναι για παράδειγμα διευθυντές και προϊστάμενοι, καθώς επίσης και ιδιοκτήτες λογιστικών γραφείων, καταλήγουν να είναι αυστηρότεροι και ως εκ τούτου να αξιολογούν χαμηλότερα, τις τρεις ανωτέρω αναφερόμενες κατηγορίες πεποιθήσεων.

Το δημογραφικό χαρακτηριστικό των ετών εργασίας στο λογιστικό επάγγελμα εμφανίζει δύο στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις, το σύνολο εκ των οποίων είναι αρνητικές. Η πρώτη, αφορά τα οφέλη που προκύπτουν από την ηλεκτρονική τιμολόγηση στην υποβοήθηση συγκεκριμένων λογικών ενεργειών και η δεύτερη αφορά το ζήτημα της επάρκειας της επικοινωνίας της εφαρμογής my data από την ΑΑΔΕ. Λόγω του ότι οι συσχετίσεις που προέκυψαν είναι αρνητικές, εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι λογιστές που έχουν λιγότερα χρόνια προϋπηρεσίας στο λογιστικό επάγγελμα, θεωρούν ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω του my data επωφελεί σε μεγαλύτερο βαθμό τις καθημερινές λογιστικές ενέργειες και διεργασίες. Τέλος, η εν λόγω κατηγορία λογιστών εμφανίζεται πιο επιεικείς στην αξιολόγηση του τρόπου και της επάρκειας που η ΑΑΔΕ έχει επικοινωνήσει την εφαρμογή του my data. Αντίθετα, οι λογιστές που έχουν περισσότερα χρόνια υπηρεσίας στο λογιστικό επάγγελμα, καταλήγουν να είναι αυστηρότεροι και ως εκ τούτου να αξιολογούν χαμηλότερα, τις δύο ανωτέρω αναφερόμενες κατηγορίες πεποιθήσεων.

Το δημογραφικό χαρακτηριστικό του εκπαιδευτικού επιπέδου εμφανίζει δύο στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις, το σύνολο εκ των οποίων είναι θετικές. Η πρώτη, αφορά την αξιολόγηση της επίδρασης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα, η δεύτερη αφορά το ζήτημα της επάρκειας της επικοινωνίας της εφαρμογής my data από την ΑΑΔΕ. Λόγω του ότι οι συσχετίσεις που προέκυψαν είναι θετικές, εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι λογιστές που έχουν υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο, όπως είναι επί παραδείγματι οι κάτοχοι διδακτορικού και μεταπτυχιακού τίτλου, θεωρούν σημαντικότερη και μεγαλύτερη

την επίδραση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα. Επίσης, η εν λόγω κατηγορία λογιστών εμφανίζεται πιο επιεικής στην αξιολόγηση του τρόπου και της επάρκειας που η ΑΑΔΕ έχει επικοινωνήσει την εφαρμογή του my data. Αντίθετα, οι λογιστές που έχουν συγκριτικά χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο, όπως είναι επί παραδείγματι οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καταλήγουν να είναι αυστηρότεροι και ως εκ τούτου να αξιολογούν χαμηλότερα, τις δύο ανωτέρω αναφερόμενες κατηγορίες πεποιθήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν η διερεύνηση της επίδρασης που έχει η θέσπιση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, μέσω της εφαρμογής my data, που αποτελεί το νέο πόνημα της ΑΑΔΕ, στο λογιστικό επάγγελμα. Προκειμένου να δοθεί μία ολοκληρωμένη απάντηση στην κάλυψη του συγκεκριμένου στόχου, διερευνήθηκαν οι γενικές πεποιθήσεις των λογιστών στην επίδραση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο επάγγελμα τους, τα οφέλη που προκύπτουν από αυτήν επί συγκεκριμένων λογικών ενεργειών και διεργασιών, τα εμπόδια που υφίστανται και υπονομεύουν την αποτελεσματική εφαρμογή της, καθώς επίσης και η καταγραφή των πεποιθήσεων τους για την αποτελεσματικότητα του τρόπου με τον οποίο η ΑΑΔΕ επέλεξε να επικοινωνήσει την πρακτική εφαρμογή του πονήματος αυτού.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν μία γενικότερα μέτρια επίδραση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, μέσω της εφαρμογής my data, στο λογιστικό επάγγελμα. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι οι λογιστές είναι θετικά προσκείμενοι απέναντι στην υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, όταν αυτή συγκρίνεται με το χειρόγραφο σύστημα τιμολόγησης. Όμως, λόγω του ότι ηλεκτρονική τιμολόγηση προϋπήρχε ως διαδικασία και πριν την έναρξη της εφαρμογής του my data, η πεποίθηση αυτή δεν συνεπάγεται την υποστήριξη της συγκεκριμενοποιημένης ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω της εν λόγω εφαρμογής, αλλά την ευρύτερη προτίμηση της διαδικασίας της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, ανεξάρτητα από το αν αυτή γίνεται μέσω της της εφαρμογής my data ή εκτός αυτής.

Από τις γενικότερες πεποιθήσεις των λογιστών απέναντι στην επίδραση που έχει ηλεκτρονική τιμολόγηση στην καθημερινότητα του επαγγέλματος τους, άξια αναφοράς είναι από πλευράς τους κατανόηση του γεγονότος ότι η ψηφιοποίηση του λογιστικού επαγγέλματος, της οποίας σκέλος είναι και η θέσπιση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, δεν μειώνει τον ρόλο τους ως επαγγελματίες. Έτσι, μέσω της συγκεκριμένης πεποίθησης, οι λογιστές δείχνουν να κατανοούν ότι δεν κινδυνεύουν οι θέσεις εργασίας τους, λόγω της αντικατάστασης του ανθρώπινου παράγοντα από τα ψηφιακά αντικείμενα και τις μηχανές, αλλά καλούνται να υιοθετήσουν έναν νέο ρόλο, κατά την άσκηση του οποίου μπορούν να εφαρμόσουν τις επιστημονικές τους γνώσεις. Αυτό τάσσεται υπέρ της άποψης των Jasim & Raewf (2020), Khanom (2017), Gulim et al. (2019) και Moll & Yigitbasioglu (2019), οι οποίοι ομιλούν με αισιοδοξία για την αναβάθμιση και όχι εκμηδένιση του ρόλου των λογιστών κατόπιν της

ψηφιοποίησης του επαγγέλματός τους, ενώ παλαιότερες έρευνες, όπως αυτή των Rayburn & Rayburn (1991) εξέφραζαν ανησυχία ως προς το εν λόγω ζήτημα.

Ωστόσο, δεν θεωρούν ότι μέσω της ηλεκτρονικής τιμολόγησης επέρχεται απλοποίηση και γενική βελτίωση του επαγγέλματός τους. Το όφελος που μπορεί να προσφέρει ηλεκτρονική τιμολόγηση στους λογιστές η διεξαγωγή καλύτερου ελέγχου στον εντοπισμό λογιστικών λαθών, αλλά διαπιστώθηκε ότι δεν μπορεί να τους προσφέρει εξοικονόμηση χρόνου, ούτε καλύτερα μέσα επικοινωνίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη, γεγονός το οποίο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να οδηγήσει τις επιχειρήσεις σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Με τον ευκολότερο και ταχύτερο εντοπισμό λογιστικών λαθών ευθυγραμμίστηκαν και οι Schiff & Szendi (2014) και Taiwo (2016), καθώς το παρέθεσαν ως σημαντικό όφελος που προκύπτει από την ψηφιοποίηση των λογιστικών διεργασιών. Ωστόσο, τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής έρχονται σε αντιδιαστολή με την πεποίθηση των Grifell-Tatjé & Lovell (2015) και Taiwo (2016), ως προς το όφελος της εξοικονόμησης χρόνου. Προφανώς λόγω αυτών των ερευνητικών αποτελεσμάτων, απαιτούνται επιπρόσθετες ενέργειες προκειμένου να επέλθουν τα ανωτέρω αναφερόμενα οφέλη τα οποία δεν καλύπτονται εξ ολοκλήρου από την θέσπιση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

Όσον αφορά την συγκεκριμενοποίηση των λογιστικών δραστηριοτήτων που οι λογιστές καλούνται να διεκπεραιώνουν σε καθημερινή βάση στο πλαίσιο της κάλυψης των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων, η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω της εφαρμογής my data δεν έχει βοηθήσει σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό. Ο λόγος έγκειται στο ότι η υψηλότερη αξιολόγηση των λογιστών για την βοήθεια που έχει προσπαθεί από την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω της εφαρμογής my data σε συγκεκριμένες λογιστικές διεργασίες, κυμαίνεται σε μέτρια επίπεδα. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για την μέτρια διευκόλυνση που παρέχεται για τον εντοπισμό λογιστικών σφαλμάτων και για την καταχώρηση παραστατικών στοιχείων, καθώς επίσης και για την αναζήτηση πληροφοριών και την έκδοση και αρχειοθέτηση παραστατικών.

Προκειμένου να διευκολυνθούν οι επιπρόσθετες λογιστικές δραστηριότητες στις οποίες προβαίνουν οι επαγγελματίες λογιστές σε καθημερινή βάση, όπως είναι επί παραδείγματι η σύνταξη και υποβολή λογιστικών δηλώσεων, ο έλεγχος των τραπεζικών συναλλαγών, η συμφωνία των τραπεζικών υπολοίπων, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους πελάτες τους, καθώς και η πραγματοποίηση πληρωμών και συναλλαγών με τους δημόσιους οργανισμούς, απαιτούνται επιπρόσθετες ενέργειες ή βελτιστοποίηση και επέκταση των

παροχών που προσφέρονται μέσω της εφαρμογής my data. Σε αυτό το σημείο, επομένως, δεν αναγνωρίζεται από την έρευνά μας το όφελος της ταχύτερης διεκπεραίωσης συναλλαγών των επαγγελματιών λογιστών με τους δημόσιους φορείς, όπως αυτό επισημάνθηκε από τους Phornlaphatrachakorn & Na Kalasindhu (2021).

Παρατηρείται, επομένως, ότι η ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω της εφαρμογής my data καταλήγει να βοηθάει, σε μέτριο βαθμό, καθημερινές δραστηριότητες στις οποίες προβαίνει επαγγελματίες λογιστές και οι οποίες συνάδουν με την έκδοση και καταχώρηση παραστατικών, την αναζήτηση τιμολογιακών πληροφοριών, καθώς επίσης και την αρχειοθέτηση των παραστατικών που έχουν εκδοθεί ηλεκτρονικά. Πρόκειται για οφέλη τα οποία είναι άμεσα συνυφασμένα με αυτήν καθ' αυτήν την τιμολογιακή διαδικασία και όχι με επιπλέον λογιστικές δραστηριότητες. Θεωρούμε ότι αυτό το αποτέλεσμα αποτελεί και την αιτιολόγηση της πεποίθησης των λογιστών ότι ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει συνεισφέρει σε μέτριο -και όχι σε απόλυτο- βαθμό στην συνολική βελτίωση του επαγγέλματός τους.

Αρκετά εμπόδια φαίνεται να παρεμβάλλονται μεταξύ της παρούσας και της εξιδανικευμένης ενσωμάτωσης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω της εφαρμογής my data, στο επάγγελμα των λογιστών. Το βασικότερο εμπόδιο αφορά το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο και ειδικότερα, το ζήτημα της πολυπλοκότητας και της συχνής μεταβλητότητας αυτού. Οι Caramanis & Dedoulis (2011) ομοίως αναγνώρισαν το ζήτημα της νομοθετικής αστάθειας ως βασικό εμπόδιο τέτοιου είδους εγχειρημάτων, ενώ οι Drogalas et al. (2015) το επιβεβαίωσαν και συγκεκριμένα για την περίπτωση της Ελλάδας. Συν τοις άλλοις, η υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω της εφαρμογής my data φαίνεται να απαιτεί την διαθεσιμότητα οικονομικών πόρων, από την πλευρά των επιχειρηματικών μονάδων, ώστε να αποκτήσουν προηγμένα πληροφοριακά συστήματα και να καταφέρουν να την υποστηρίξουν στον επιθυμητό βαθμό. Το εμπόδιο που αφορά την περίπτωση αυτή είναι η ανεπάρκεια των αναγκαίων οικονομικών πόρων, κάτι που επισημάνθηκε ως σημαντικό εμπόδιο και από τον Lim (2013).

Συν τοις άλλοις, προκειμένου να επέλθει αποτελεσματική και επιτυχής εφαρμογή του συστήματος ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω της εφαρμογής my data, απαιτείται επιπλέον εκπαίδευση και επιμόρφωση των λογιστών για λόγους μεγαλύτερης εξοικείωσής τους με την συγκεκριμένη εφαρμογή. Στο σημείο αυτό, επιβεβαιώνεται η τοποθέτηση των Beerbaum et al. (2019) και Ganyam & Ivungu (2019) περί αναγκαιότητας αναβάθμισης της ψηφιακής παιδείας των επαγγελματιών λογιστών. Το εμπόδιο που παρεμβάλλεται στην προκειμένη

περίπτωση αφορά την ανεπάρκεια χρόνου από την πλευρά των λογιστών επαγγελματιών ώστε να λάβουν την αναγκαία εκπαίδευση και επιμόρφωση, για να καταφέρουν να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά στο νέο αυτό εγχείρημα της ΑΑΔΕ.

Ένα ακόμα σημείο που αξιολογείται ως εμπόδιο και χρήζει περαιτέρω βελτίωσης, δεν αφορά αυτήν καθ' αυτήν την εφαρμογή my data και την ΑΑΔΕ, αλλά τις εμπορικές επιχειρήσεις παροχής λογισμικών, οι οποίες πρέπει να προβούν σε περαιτέρω απλοποίηση των εν λόγω υπολογιστικών συστημάτων, ώστε αυτά να καταστούν περισσότερο φιλικά προς τους χρήστες. Ίσως το γεγονός ότι στην αγορά δεν εντοπίζονται λογισμικά τα οποία είναι φιλικά προς τους χρήστες, επιβαρύνει ακόμη περισσότερο το ήδη υφιστάμενο εμπόδιο της αναγκαίας επιπρόσθετης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των λογιστών, όπως επισημάνθηκε από τους Li et al. (2020) και Okafor & Ogbodo (2015). Αυτό σημαίνει ότι οι λογιστές δεν καλούνται μόνο να επιμορφωθούν πάνω σε ζητήματα της λειτουργίας και της χρήσης της εφαρμογής my data, αλλά καλούνται να λάβουν επιπρόσθετη εξειδικευμένη επιμόρφωση και εκπαίδευση για την εκμάθηση της χρήσης και λειτουργίας των διαθέσιμων στην αγορά λογισμικών.

Τα ανωτέρω αναφερόμενα εμπόδια, συμπεραίνεται ότι δυσχεραίνονται σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό λόγω της ανεπαρκούς επικοινωνίας της εφαρμογής my data, από την πλευρά της ΑΑΔΕ προς τους επαγγελματίες λογιστές. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι λογιστές αξιολόγησαν την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας αυτής σε χαμηλά επίπεδα. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο μειώνονται τα επίπεδα αισιοδοξίας τους για την αποτελεσματικότητα και την επιτυχία της πρακτικής εφαρμογής του my data. Συν τοις άλλοις, οι επαγγελματίες λογιστές θεωρούν ότι αντί να μειωθεί το διοικητικό κόστος των επιχειρήσεων από την ισχύ της εφαρμογής my data, αυτό καταλήγει να επιβαρύνεται. Πρόκειται για μία πεποίθηση που αναφέρθηκε παραπάνω, ως βασικό εμπόδιο της αποτελεσματικής εφαρμογής του συστήματος ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω της εφαρμογής my data και η οποία έρχεται σε αντιδιαστολή με την πεποίθηση που εκφράστηκε από τη μελέτη των Grifell-Tatjé & Lovell (2015) περί περιορισμού του διοικητικού κόστους. Όμως, έρχεται σε ταύτιση με την άποψη του Qureshi (2021), σύμφωνα με την οποία η ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογικών συστημάτων στις επιχειρήσεις, συνεπάγεται και επιπρόσθετο κόστος για τον διεξοδικό έλεγχο που πρέπει να γίνεται από εξειδικευμένους τεχνικούς, ώστε να μην εκτίθεται προσωπικά και ευαίσθητα δεδομένα των επιχειρήσεων, κίνδυνος που επισημάνθηκε από τους Li & Xu (2018).

Σε κάθε περίπτωση, η αποτελεσματικότητα και η επιτυχία της πρακτικής εφαρμογής ενός εγχειρήματος, που στην προκειμένη περίπτωση είναι το εγχείρημα my data της ΑΑΔΕ, εξαρτάται και από την καλλιέργεια του αισθήματος της εμπιστοσύνης και της σιγουριάς, από την πλευρά του εμπλεκόμενου κοινού, ήτοι των λογιστών, προς την αρμόδια αρχή, ήτοι την ΑΑΔΕ. Πρόκειται για δύο χαρακτηριστικά στοιχεία τα οποία δεν φαίνεται ότι η ΑΑΔΕ έχει καταφέρει να καλλιεργήσει στο κοινό στο οποίο απευθύνεται, δηλαδή στους λογιστές.

Η βασική αδυναμία από την οποία συνοδεύεται η παρούσα ερευνητική προσέγγιση αφορά το πλήθος του ερευνητικού δείγματος. Όπως προαναφέρθηκε, στο ερευνητικό δείγμα της παρούσας πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας συμμετέχουν 201 Έλληνες λογιστές. Ο ερευνητικός πληθυσμός ήταν το σύνολο των Ελλήνων λογιστών. Είναι αντιληπτό ότι το πλήθος των συγκεντρωμένων ερωτηματολογίων δεν είναι αντιπροσωπευτικό του συνόλου των ενεργών επαγγελματιών λογιστών της Ελλάδας. Αν και πρόκειται για αντιπροσωπευτικό αριθμό ερωτηματολογίων για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων, που μπορούν να εξαχθούν στο οριοθετημένο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, ωστόσο, δεν αφορά αντιπροσωπευτικό αριθμό ερωτηματολογίων που μπορούν να αξιοποιηθούν για την γενίκευση των ανωτέρω αναφερόμενων συμπερασμάτων.

Δεδομένου του μη αντιπροσωπευτικού αριθμού ερωτηματολογίων για το ερευνητικό πληθυσμό, ο οποίος οδηγεί στην αδυναμία γενικεύσεις των συμπερασμάτων που παρουσιάστηκαν στην παρούσα διπλωματική εργασία, προτείνουμε την αναγκαιότητα πραγματοποίησης αντίστοιχης έρευνας η οποία θα φέρει όμοιο ερευνητικό σκοπό με την παρούσα. Στην έρευνα αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί το παρόν ερωτηματολόγιο που παρουσιάζεται στο παράρτημα Ι. Επίσης μέσω αυτής μπορεί να επιδιωχθεί η κάλυψη ομοίων ερευνητικών ερωτημάτων. Το σημείο διαφοροποίησης της από την παρούσα πρωτογενή ποσοτική έρευνα θα είναι η συμμετοχή αντιπροσωπευτικού ερευνητικού δείγματος επί του ορισμένου ερευνητικού πληθυσμού. Έτσι, από τα συμπεράσματα που θα εξαχθούν από αυτήν την έρευνα, θα μπορεί να πραγματοποιηθεί γενίκευση για τον ευρύτερο ερευνητικό πληθυσμό, δηλαδή για το σύνολο των Ελλήνων λογιστών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση

- Al-Okaily, M., Alghazzawi, R., Alkhwaldi, A. F., & Al-Okaily, A. (2022). The effect of digital accounting systems on the decision-making quality in the banking industry sector: a mediated-moderated model. *Global Knowledge, Memory and Communication*.
- Awerbuch, S. (2000). Investing in photovoltaics: risk, accounting and the value of new technology. *Energy Policy*, 28(14), 1023-1035.
- Beerbaum, D., Piechocki, M., & Ptaschunder, J. M. (2019). Accounting reporting complexity measured behaviorally. *Internal Auditing & Risk Management*, 14(4).
- Caramanis, C., & Dedoulis, E. (2011). *Accounting and Auditing Practices. In Business and management practices in Greece*. London: Palgrave Macmillan.
- Drogalas, G., Sorros, I., Karagiorgou, D. & Diavastis, I. (2015). Tax audit effectiveness in Greek firms: Tax auditors perceptions. *Journal of accounting and taxation*, 7(7), 123-130.
- Ganyam, A. I., & Ivungu, J. A. (2019). Effect of accounting information system on financial performance of firms: A review of literature. *Journal of Business and Management*, 21(5), 39-49.
- Ghasemi, M., Shafeiepour, V., Aslani, M., & Barvayeh, E. (2011). The impact of Information Technology (IT) on modern accounting Systems. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 112 – 116.
- Gonçalves, M. J. A., da Silva, A. C. F., & Ferreira, C. G. (2022). The Future of Accounting: How Will Digital Transformation Impact the Sector? *Informatics*, 9(1), 19.
- Goulias, J. (2020). Greece: Tax administration enhances digitalisation. *International Tax Review*, 2465299856.
- Griffell-Tatjé, E., & Lovell, C. K. (2015). *Productivity accounting*. London: Cambridge University Press.

- Gulin, D., Hladika, M., & Valenta, I. (2019). Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession. *Entrenova-Enterprise Research Innovation*, 5(1), 428-437.
- Güney, A. (2014). Role of Technology in Accounting and E-accounting. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 152, 852–855.
- Jackson, D., Michelson, G., & Munir, R. (2022). Developing accountants for the future: new technology, skills, and the role of stakeholders. *Accounting Education*, 1-28.
- Jasim, Y. A., & Raewf, M. B. (2020). Information technology's impact on the accounting system. *Cihan University-Erbil Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(1), 50-57.
- Khanom, T. (2017). Cloud accounting: a theoretical overview. *IOSR Journal of Business and Management*, 19(6), 31-38.
- Knudsen, D. R. (2020). Elusive boundaries, power relations, and knowledge production: A systematic review of the literature on digitalization in accounting. *International Journal of Accounting Information Systems*, 36, 100441.
- Kokina, J., & Davenport, T. H. (2017). The emergence of artificial intelligence: How automation is changing auditing. *Journal of emerging technologies in accounting*, 14(1), 115-122.
- Li, X. T., & Xu, J. (2018). The impact of big data and cloud computing on traditional accounting industry. *DEStech Trans. Soc. Sci. Educ. Hum. Sci*, 187-191.
- Li, J., Woods, J., & Wu, D. (2020). The impact of accounting training on small business performance and new technology adoption. *International Journal of Management Practice*, 13(1), 23-46.
- Lim, F. P. C. (2013). Impact of information technology on accounting systems. *Asia-pacific Journal of Multimedia Services Convergent with Art, Humanities, and Sociology*, 3(2), 93-106.
- Lohapan, N. (2021). Digital Accounting Implementation and Audit Performance: An Empirical Research of Tax Auditors in Thailand. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(11), 121-131.

- Moll, J., & Yigitbasioglu, O. (2019). The role of internet-related technologies in shaping the work of accountants: New directions for accounting research. *The British Accounting Review*, 51(6), 100833.
- Moudud-Ul-Huq, S., Asaduzzaman, M., & Biswas, T. (2020). Role of cloud computing in global accounting information systems. *The Bottom Line*, 33(3).
- Needles, B., Powers, M., & Crosson, S. (2016). *Principle of Accounting*. USA: Broken Hill.
- Newman, M., & Westrup, C. (2005). Making ERPs work: accountants and the introduction of ERP systems. *European Journal of Information Systems*, 14(3), 258-272.
- Okafor, G. O., & Ogbodo, O. C. (2015). Training accountants in developing countries: The relevance of information and communication technology. *Unizik Journal of Arts and Humanities*, 16(2), 230-255.
- Ovadia, S. (2010). Navigating the challenges of the cloud. *Behavioral & Social Sciences Librarian*, 29(3), 233-236.
- Phornlaphatrachakorn, K., & Na Kalasindhu, K. (2021). Digital accounting, financial reporting quality and digital transformation: Evidence from Thai listed firms. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(8), 409-419.
- Qureshi, K. (2021). A glance at the security risks associated with cloud computing. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 10(10), 571-579.
- Qunying, X. (2019). Thoughts on the Problems in the Application of Cloud Accounting Practice. In *Proceedings of 2019 International Conference on Arts, Management, Education and Innovation (ICAMEI 2019)*, 129-132.
- Rayburn, J. M., & Rayburn, L. G. (1991). Contingency theory and the impact of new accounting technology in uncertain hospital environments. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 4(2).
- Schiff, A., & Szendi, J. (2014). Helping small business entrepreneurs avoid critical mistakes in QuickBooks accounting software. *The Entrepreneurial Executive*, 19, 169.
- Schmidt, P. J., Church, K. S., & Riley, J. (2020). Clinging to Excel as a security blanket: Investigating accountants' resistance to emerging data analytics technology. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 17(1), 33-39.

- Tarmidi, M., Rasid, S. Z. A., Alrazi, B., & Roni, R. A. (2014). Cloud computing awareness and adoption among accounting practitioners in Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 164, 569-574.
- Taiwo, J. N. (2016). Effect of ICT on accounting information system and organisational performance: The application of information and communication technology on accounting information system. *European Journal of Business and Social Sciences*, 5(2), 1-15.
- Weir, K. (2018). The purposes, promises and compromises of extinction accounting in the UK public sector. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(3), 875–899.
- Wessels, P. L. (2005). Critical information and communication technology (ICT) skills for professional accountants. *Meditari: Research Journal of the School of Accounting Sciences*, 13(1), 87-103.
- Wells, P. K. (2018). How well do our introductory accounting text books reflect current accounting practice? *Journal of Accounting Education*, 42, 40–48.
- Xing, X., & Yan, S. (2018). Accounting information quality and systematic risk. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 1-19.
- Ye, Z., & Hu, J. (2020). Internal control of enterprise computer accounting information system in the age of big data. *In The International Conference on Cyber Security Intelligence and Analytics*, 315-321.
- Zhyvets, A. (2018). Evolution of professional competencies of accountants of small enterprises in the digital economy of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 4(5), 87-93.

Ελληνική

- ΑΑΔΕ. (2019). *Ηλεκτρονικά βιβλία ΑΑΔΕ- τι είναι, πώς λειτουργούν, ποιος είναι ο σκοπός τους*. Διαθέσιμο στο: https://www.aade.gr/sites/default/files/2020-02/myDATA_1-8-2019.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2021). *Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) 2021 – Ελλάδα*. Διαθέσιμο στο: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/countries-digitisation-performance>

ΕΦΕΕΑ. (2022). *Ανακοίνωση σχετικά με τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην εφαρμογή των myDATA*. Διαθέσιμο στο: <https://www.forin.gr/articles/article/61189/efeea-anakoinwsh-sxetika-me-ta-problhmata-pou-parousiazontai-sthn-efarmogh-twn-mydata>

Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών. (2021). *Ανακοίνωση για τα προβλήματα my data*. Διαθέσιμο στο: <https://www.forin.gr/articles/article/54076/logistikos-sullogos-athhnwn-anakoinwsh-gia-ta-problhmata-ths-mydata>

Λογιστικός Σύλλογος Αθηνών. (2022). *Ημερίδα myDATA: Διευθέτηση θεμάτων και προβληματισμών σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής και τις διαδικασίες των ηλεκτρονικών βιβλίων*. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/news/60054/lsa-hmerida-mydata-dieyoethsh-oematwn-kai-problhmatismwn-sxetika-me-ton-tropo-efarmoghs-kai-tis-diadikasies-twn-hlektronikwn-bibliwn>

Ρεβάνογλου, Α, & Γεωργόπουλος, Γ. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ*. Αθήνα: Interbooks.

Νομοθεσία

ΠΟΛ.1017/2020. *Καθορισμός της μορφής του προτύπου έκδοσης του ηλεκτρονικού τιμολογίου, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρότυπο έκδοσης ηλεκτρονικών τιμολογίων*.

ΠΟΛ.1138/2020. *myDATA - Ηλεκτρονικά βιβλία - Χρόνος και διαδικασία ηλεκτρονικής διαβίβασης δεδομένων στην ΑΑΔΕ – Κωδικοποιημένη*.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Μέρος Α. Δημογραφικά

1. Φύλο

- A) Άνδρας
- B) Γυναίκα

2. Ηλικία

- A) 18-35 ετών
- B) 36-55 ετών
- Γ) Άνω των 55 ετών

3. Θέση εργασίας

- A) Υπάλληλος
- B) Προϊστάμενος
- Γ) Διευθυντής
- Δ) Διοικητικό Στέλεχος ή Ιδιοκτήτης λογιστικού γραφείου/επιχείρησης
- E) Άλλο

4. Πόσα χρόνια εργάζεστε ως λογιστής/τρια;

- A) Λιγότερα από 2 χρόνια
- B) Μεταξύ 2-5 χρόνια
- Γ) Περισσότερα από 5 χρόνια

5. Εκπαιδευτικό επίπεδο

- A) Τριτοβάθμια εκπαίδευση
- B) Μεταπτυχιακό
- Γ) Διδακτορικό
- Δ) Άλλο

Μέρος Β. Κυρίως μέρος

1. Στον πίνακα που ακολουθεί αξιολογήστε καθεμία από τις κάτωθι προτάσεις σε μία κλίμακα από το 1(=Διαφωνώ απόλυτα) μέχρι το 5(=Συμφωνώ απόλυτα). Οι προτάσεις αφορούν την επίδραση της υιοθέτησης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο λογιστικό επάγγελμα.

	1	2	3	4	5
1. Η χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης δεν μειώνει τον ρόλο των λογιστών					
2. Η χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης βελτιώνει συνολικά το επάγγελμα του λογιστή					
3. Προτιμώ την ηλεκτρονική τιμολόγηση από το χειρόγραφο σύστημα τιμολόγησης					
4. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση ελαχιστοποιεί την πιθανότητα ανθρώπινων λαθών					
5. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει μειώσει το λειτουργικό κόστος των εταιρειών					
6. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει απλοποιήσει συνολικά το επάγγελμα του λογιστή					
7. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει γρήγορη αναζήτηση πληροφοριών και δεδομένων					
8. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση έχει μειώσει τον χρόνο που απαιτείται για τις λογιστικές εργασίες					
9. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει εξοικονόμηση χρόνου στους λογιστές					
10. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση αυξάνει την ποιότητα των παραγόμενων λογιστικών αναφορών					
11. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις					
12. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει νέες λύσεις επικοινωνίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη					
13. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση βελτιώνει την πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων μερών					
14. Η ηλεκτρονική τιμολόγηση προσφέρει πιο αποτελεσματικό λογιστικό έλεγχο					

2. Στον πίνακα που ακολουθεί αξιολογήστε καθεμία από τις κάτωθι ενέργειες σε μία κλίμακα από το 1(=Καθόλου) μέχρι το 5(=Απόλυτα), ανάλογα με τον βαθμό που θεωρείτε ότι η χρήση

της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του MyData σας έχει βοηθήσει στο επάγγελμά σας στη διεκπεραίωση των κάτωθι ενεργειών.

	1	2	3	4	5
Έκδοση παραστατικών					
Καταχώριση παραστατικών					
Αρχειοθέτηση παραστατικών					
Σύνταξη και υποβολή παντός τύπου δηλώσεων					
Συμφωνία τραπεζικών υπολοίπων					
Έλεγχος τραπεζικών συναλλαγών					
Πραγματοποίηση πληρωμών παντός τύπου					
Εντοπισμός λογιστικών σφαλμάτων					
Παροχή συμβουλών στους επιχειρηματίες					
Αναζήτηση πληροφοριών					
Συναλλαγές με τους δημόσιους φορείς					

3. Στον πίνακα που ακολουθεί αξιολογήστε καθεμία από τις κάτωθι ενέργειες σε μία κλίμακα από το 1(=Καθόλου) μέχρι το 5(=Απόλυτα), ανάλογα με τον βαθμό που θεωρείτε ότι οι κάτωθι παράγοντες/συνθήκες αποτελούν εμπόδια για την αποτελεσματικότητα της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω του MyData στο λογιστικό επάγγελμα.

	1	2	3	4	5
Απουσία εφαρμογών που είναι φιλικές προς τους χρήστες					
Αδυναμία κατανόησης του τρόπου λειτουργίας των διαθέσιμων εφαρμογών					
Ελλιπής χρόνος εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των λογιστών					
Πολυπλοκότητα και ευμεταβλητότητα της ελληνικής νομοθεσίας					
Ανεπάρκεια οικονομικών πόρων των επιχειρήσεων για απόκτηση προηγμένων πληροφοριακών συστημάτων					
Αντίσταση των λογιστών στην αλλαγή που επιφέρει ο τεχνολογικός μετασχηματισμός του επαγγέλματός τους					
Ελλιπής εμπιστοσύνη στην τεχνολογία και το διαδίκτυο					
Δυσχέρειες τεχνικής εγκατάστασης των πληροφοριακών συστημάτων στις επιχειρήσεις					

4. Στον πίνακα που ακολουθεί αξιολογήστε καθεμία από τις κάτωθι προτάσεις σε μία κλίμακα από το 1(=Διαφωνώ απόλυτα) μέχρι το 5(=Συμφωνώ απόλυτα).

	1	2	3	4	5
Έχω καταλάβει πλήρως πώς λειτουργεί το MyData					

Είμαι βέβαιος/η ότι η εφαρμογή του MyData θα είναι επιτυχής					
Πιστεύω ότι η εφαρμογή του MyData δεν θα συνοδεύεται από προβλήματα από την πλευρά των εταιρειών					
Πιστεύω ότι το MyData θα μειώσει το διοικητικό κόστος των εταιρειών					
Πιστεύω ότι το MyData θα μειώσει τη φοροδιαφυγή					
Είμαι αισιόδοξος/η για την εφαρμογή του MyData					
Η ΑΑΔΕ έχει παράσχει όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή και χρήση του MyData					
Αισθάνομαι ότι η ΑΑΔΕ έχει τα πάντα υπό έλεγχο σχετικά με την εφαρμογή του MyData					
Αισθάνομαι ότι όλα είναι καλά οργανωμένα σχετικά με την εφαρμογή του MyData					

ΤΕΛΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ